

การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

THE STUDY OF CORPORATE IDENTITY FOR THE ENVIRONMENT INTERIOR
DESIGN FOR LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2561

KMITL-2018-AR-M-003-004

การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

THE STUDY OF CORPORATE IDENTITY FOR THE ENVIRONMENT INTERIOR
DESIGN FOR LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2561
KMITL-2018-AR-M-003-004

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE STUDY OF CORPORATE IDENTITY FOR THE ENVIRONMENT INTERIOR
DESIGN FOR LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2018
KMITL-2018-AR-M-003-004

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2018

FACULTY OF ARCHITECTURE

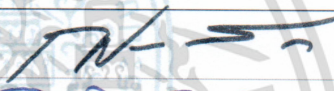
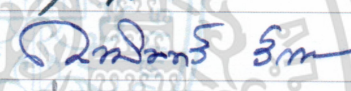

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย
THE STUDY OF CORPORATE IDENTITY FOR THE ENVIRONMENT INTERIOR
DESIGN FOR LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

นักศึกษา นางสาวนภยา พลซา
รหัสประจำตัว 56602059
ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รังวงศ์วาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานกกล้า สิริกุล	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณินทร์ รังวงศ์วาน	
รองศาสตราจารย์เอกพล สิริชัยนันท์	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 26 เมษายน 2561
สถานที่สอบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบ สภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
นักศึกษา	นางสาวนาถยา พลชา
รหัสประจำตัว	56602059
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2561
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร. ญาณินทร์ รักวงษ์วาน

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่แรกเริ่มก่อตั้งมีฐานะเป็น “วิทยาลัยครู” หลังจากนั้นได้รับพระราชทานนาม “ราชภัฏ” จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้เป็นชื่อประจำสถาบัน พร้อมทั้งพระราชทานพระราชลัญจกรเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย ถ้าจะกล่าวถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ภาพแรกที่ปรากฏขึ้นในอุดมคติของใครหลายคน คือ ตึกสี่เหลี่ยมสูงเป็นชั้นๆ และหากเจาะจงประเด็นถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งอย่างไร อาจมีน้อยคนจะรู้ จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยอยากหาคำตอบจนนำมาซึ่งงานวิจัยศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่เป็นศูนย์รวมซึ่งมีความสำคัญต่อนักศึกษาและบุคลากร ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพพร้อมกับวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรในมหาวิทยาลัยจำนวน 15 คน นักศึกษาภาคปกติ ศูนย์เลยจำนวน 367 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgane จากนักศึกษา 5 คณะ และบุคคลภายนอกทั่วไป(ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย) จำนวน 10 คน

ผลจากการศึกษา พบว่าลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยคำว่า “คนของพระราชชาข้าของแผ่นดิน” มีความเป็นอัตลักษณ์ทางด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย มีความเป็นอัตลักษณ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ต้นจันทร์ผา มีความเป็นอัตลักษณ์ด้านสัญลักษณ์และพิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน มีความเป็นอัตลักษณ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	The Study of Corporate Identity for The Environment Interior Design for Loei Rajabhat University
Student	Miss Nattaya Polsa
Student ID	56602059
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Yanin Rugwongwan,Ph.D .

ABSTRACT

Loei Rajabhat University (LRU) former called Loei Teachers' College, is a public university under the jurisdiction of the Office of the Commission on Higher Education, Ministry. It was established on September 29, 1973. In 1995, His Majesty King Bhumibhol Adulyadej graciously bestowed the name Rajabhat Institute to all Teachers' Colleges nationwide. First image appears in ideals of many people is building high-level and square shape. Maybe less people know the identity of the LRU with a difference of 38 Rajabhat University. These studies aimed at search for identity in LRU and apply the results to the environment design. The researcher used Krejcie and Morgan Table in selecting 367 participants of 8,983 populations, administrative officers of LRU 15 and alumni of the University's 10 employees.

Results showed that identity of University. The criteria of history; people of the King's servants of the land, the criteria of social environment; local is Tai Loei, the criteria of symbol; *Dracaena loureiri*, and the criteria of culture; Summoning ceremony of Royal seal.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญาณินทร์ รักวงศ์วาน ที่ได้ให้คำชี้แนะแนวทางในการทำงานและการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการพัฒนาดำเนินลำดับขั้นตอน อีกทั้งอาจารย์สอบวิทยานิพนธ์หลายท่านที่ได้สละเวลา ช่วยขัดเกลาและให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉานกล้า ลีระกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชญา บัวศรี และรองศาสตราจารย์เอกพล สิริชัยนันท์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า อาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยด้วยไมตรี

สุดท้ายนี้สำหรับคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับบิดามารดาอันเป็นที่เคารพรักยิ่ง ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

นายนยา พลชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VI
สารบัญภาพ	VII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 ประเด็นปัญหาของการวิจัย	2
1.3 คำถามการวิจัย	2
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	6
2.1.1 ประวัติความเป็นมา	7
2.1.2 ลักษณะทางสภาพแวดล้อมปัจจุบัน	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์องค์กร	19
2.2.1 ความหมายของอัตลักษณ์องค์กร	20
2.2.2 ลักษณะสำคัญของอัตลักษณ์	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	22
2.3.1 ความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	22
2.3.2 กระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร	25
2.4.1 ความหมายของวัฒนธรรมองค์กร	27
2.4.2 องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กร	28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.4.3 ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กร	29
2.5 สรุปรงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
2.6 กรอบแนวคิดงานวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	35
3.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการศึกษาวิจัย	36
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.4 เครื่องมือการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	37
3.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลการออกแบบ	39
3.6 การศึกษากรอบแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ...	40
3.7 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	40
บทที่ 4 ผลการศึกษาอัตลักษณ์	
4.1 ผลศึกษาบริบททางสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เก็บข้อมูลจาก การสำรวจภาคสนาม	43
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการคัดเลือกอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ..	47
บทที่ 5 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	
5.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏกรณีศึกษา	58
5.2 การเชื่อมโยงอัตลักษณ์สู่แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	61
5.3 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	63
5.4 สรุปรผลการการศึกษาและข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย	79
ภาคผนวก ข ภาพประกอบ	87
ประวัติผู้เขียน	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	14
2.2 ตารางแสดงหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	15
2.3 สรุปประเด็นที่ใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	51
4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	53
4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ สิ่งที่แสดงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	54
4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ อาคารในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความสำคัญและทรงคุณค่า	54
4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการที่เป็นที่รู้จักกันภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	55
4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	55

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	ป้ายหน้าทางเข้าวิทยาลัยครูเลย 7
2.2	ป้ายหน้าทางเข้าสถาบันราชภัฏเลย 8
2.3	ป้ายหน้าทางเข้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 9
2.4	ตราสัญลักษณ์วิทยาลัยครูเลยในอดีต 10
2.5	ที่มาของตราสัญลักษณ์วิทยาลัยครูเลย 10
2.6	ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในปัจจุบัน 11
2.7	แผนที่อำเภอเมืองเลยและเส้นทางจากอำเภอไปมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 13
2.8	ภาพในอดีตบริเวณทุ่งชุมทองและการปรับหน้าดิน 13
2.9	ภาพแผนที่ภูมิศาสตร์แสดงอาณาเขต 14
2.10	ภาพสำนักศิลปะวัฒนธรรม 17
2.11	ภาพตึกวิทยุการ 18
2.12	ภาพแผนที่แสดงที่ตั้งของอาคารต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 19
2.13	แผนภาพแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน 30
2.14	แผนภาพแสดงการเชื่อมโยงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 34
3.1	แผนภาพกรอบการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ(กรณีศึกษา) 40
3.2	แผนภาพกรอบกระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน 42
4.1	ภาพวิดิทัศน์จากนันทนาการ LRU รุ่นพี่ให้รุ่นน้องแนะนำตัวเป็นภาษาถิ่น 43
4.2	ภาพวิดิทัศน์เยาวชนอาสาสำนักรักถิ่นไทยเลย 44
4.3	ภาพวิดิทัศน์ภาษาและวรรณกรรม ม.ราชภัฏเลย 44
4.4	เสื่อรุ่นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยรุ่นที่ 40 45
4.5	ปกวารสาร LRU Newsletter ปีที่ 2 ฉบับที่ 21 เมษายน-พฤษภาคม 2560 45
4.6	รูปทรงอาคารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 46
4.7	การแปรรูปหลักเกณฑ์การคัดเลือกอัตลักษณ์สู่กระบวนการออกแบบ 47
4.8	ภาพถ่าย ผศ.กฤษณ์ชัย ชลพัชรสิทธิกุล 48
4.9	ภาพถ่าย ผศ.ไทยโรจน์ พวงมณี 49
4.10	ภาพถ่าย ผศ.ศักดิ์ชาย พวงจันทร์ 50
4.11	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ 52
4.12	ภาพถ่าย ผศ.ดร.ศรีจิตรา นวรัตน์าภรณ์ และ ผศ.ดร.พยุภร ศรีจันทพงษ์ 57

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.13 ภาพถ่าย ผศ.ดร. ศักดินาภรณ์ นันท์	57
5.1 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	59
5.2 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	59
5.3 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	59
5.4 ภาพต้นแบบอาคารเก่าที่นำมาประยุกต์ใช้กับอาคารที่สร้างขึ้นใหม่	60
5.5 ภาพถ่าย คุณวันชัย ศรีเหนียว	61
5.6 แผนภาพแสดงแนวความคิดการตีความอัตลักษณ์สู่ Keyword ในการออกแบบ	62
5.7 แผนภาพแสดงการแทนค่านามธรรมสู่รูปธรรมในการออกแบบ	62
5.8 แนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	63
5.9 ภาพแสดงที่มาของโทนสีที่ใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน	64
5.10 การดัดแปลงพยูชนะไทยตามลักษณะอักษรธรรมล้านช้าง	65
5.11 ลวดลายผืนผ้าไหมที่ประยุกต์จากแบบพื้นถิ่น	66
5.12 Mood Board Design	67
5.13 การจัด Space Planning ของอาคารวิชาการ	68
5.14 ผังการจัดวางเครื่องเรือน	69
5.15 ทศนิยมภาพด้าน A	69
5.16 ทศนิยมภาพด้าน B ที่นั่งเฉพาะกลุ่ม	70
5.17 ทศนิยมภาพขยายที่นั่งเดี่ยวด้าน B	70
5.18 ผังการจัดวางเครื่องเรือน (ส่วนร้านอาหาร-รับประทานอาหาร)	71
5.19 ทศนิยมภาพด้าน A (ด้านหน้าทางเข้าอาคาร)	71
5.20 ทศนิยมภาพด้าน B ที่นั่งกลุ่มและร้านขายอาหาร	72
5.21 ทศนิยมภาพ Graffiti บนผนัง (คำขวัญ จ.เลย - เมืองแห่งทะเลภูเขา)	72
5.22 ทศนิยมภาพหน้าร้านอาหาร	73
5.23 ทศนิยมภาพด้านหน้าทางเข้าอาคาร	73

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่พัฒนามาจากโรงเรียนฝึกหัดครู ตั้งอยู่ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคของประเทศ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยครู” หลังจากนั้นได้รับพระราชทานนาม “ราชภัฏ” จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้เป็นชื่อประจำสถาบันพร้อมทั้งพระราชทานพระราชลัญจกรเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย โดยในปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏมีอยู่ทั้งสิ้น 38 แห่ง ทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นสถาบันอุดมศึกษา ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 เดิมมีฐานะเป็น “วิทยาลัยครูเลย” เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสถาปนาเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2516 โดยใช้เงินงบประมาณโครงการเงินยืมจากธนาคารโลก ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏขึ้น และได้เปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏเลยในปี พ.ศ. 2538 เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้วางแนวนโยบายในการพัฒนาองค์กรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จคล่องตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ รวมไปถึงปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์องค์กรให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนี้มีทั้งหมด 38 แห่ง ครอบคลุมทั่วทุกภาคภายในประเทศ โดยควบคุมบริหารจากองค์การบริหารส่วนกลางเพียงแห่งเดียว ถึงแม้ว่าต่อมาจะแยกมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งออกเป็นเอกเทศมีการจัดตั้งองค์การบริหารงานตนเอง (เปลี่ยนตามระบบการบริหารงานจากสถาบันราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ) ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยก็ยังไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่นอย่างชัดเจนเท่าใดนัก โดยเฉพาะด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ซึ่งหน่วยงานราชการส่วนมากมักจะมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่คล้ายคลึงกัน และไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องสถาปัตยกรรมภายในที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ขององค์กร ส่งผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น ประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงขององค์กร ความน่าเชื่อถือต่อประชาชนรวมถึงปริมาณรายรับของหน่วยงาน

“อัตลักษณ์ขององค์กรจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอีกทางหนึ่ง”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล” ความน่าสนใจของประเด็นปัญหาคือ การสร้างอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในการศึกษาในระดับภูมิภาคและระดับสากล

จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อการพัฒนาระบบส่งเสริมสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้เกิดความน่าเชื่อถือ ดังนั้น ควรมีการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะอันเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และนำอัตลักษณ์นั้นมาเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยต่อไปในอนาคต

1.2 ประเด็นปัญหาของการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในปัจจุบัน ไม่บ่งบอกอัตลักษณ์องค์กรได้ชัดเจน และภาพลักษณ์ไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่นๆ เท่าใดนัก จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องศึกษาอัตลักษณ์องค์กรและออกแบบให้เป็นรูปธรรม

1.3 คำถามการของวิจัย

1. อะไรคืออัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่สื่อถึงอัตลักษณ์องค์กรควรจะเป็นอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ขององค์กร

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย

1.5.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติการก่อตั้ง วัตถุประสงค์ เป้าหมายพันธกิจของหน่วยงาน แผนนโยบายในอนาคตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ศึกษารายละเอียดลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน รูปแบบสถาปัตยกรรม

1.5.2 ขอบเขตพื้นที่

เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในที่แสดงถึงตัวตนมีความโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์จดจำ พื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ถนนเลย – เชียงคาน อำเภอมะนังเลย จังหวัดเลย

1.5.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์ อันได้แก่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรม อัตลักษณ์ทางสัญลักษณ์ บริบททางสภาพแวดล้อม นำมาวิเคราะห์และประยุกต์เพื่อใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยดำเนินการตามขั้นตอนสืบค้นอัตลักษณ์ดังนี้

- ศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
- ผู้วิจัยทำการสำรวจบริบทสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากภาพถ่ายและการสังเกตการณ์

1.5.4 ขอบเขตแนวความคิด

การศึกษาแนวคิดอัตลักษณ์และแนวคิดวัฒนธรรม เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามในการสืบค้นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้วิเคราะห์ตามหลักสถิติโดยใช้เครื่องมือโปรแกรม SPSS เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลรายงานอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เป็นข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์องค์กร

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้น ซึ่งถูกออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรนั้น คำว่า “อัตลักษณ์” มาจากภาษาบาลีว่า *อัตต + ลักษณ์*

“อัตตะ” มีความหมายว่า *ตัวตน, ของตน*

“ลักษณ์” หมายถึง *สมบัติเฉพาะตัว*

หากแปลความหมายตามรูปศัพท์คำว่า “อัตลักษณ์” จึงหมายถึง *ลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง*

2. อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) หมายถึง การแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวองค์กร โดยอาศัยการสื่อสารทางภาพลักษณ์และสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดแก่สมาชิกภายในองค์กรนั้น

3. ภาพลักษณ์ (Image) ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลตามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อองค์กร สถาบัน บุคคลหรือการดำเนินงาน ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจนี้อาจจะเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์โดยตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมที่บุคคลนั้นรับรู้มา

ตามความหมายของพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ภาพพจน์ โวหาร และกลการประพันธ์ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีการระบุความหมาย ดังนี้

Image ซึ่งมีความหมายตรงกันกับคำว่า

- ภาพลักษณ์ ในความหมายทั่วไป หมายถึง ลักษณะหรือท่าทีของบุคคล หรือขององค์กรที่ปรากฏแก่ตาหรือความรู้สึกนึกคิดของสาธารณชน

- จินตภาพ ในทางวรรณกรรม จินตภาพมีความหมายหลายอย่างและใช้ได้หลายวิธี โดยอาจจะเป็นภาพที่เกิดในจิตที่เกิดจากการอ่านงานเขียน

4. ภาพลักษณ์องค์กร(Corporate Image) หมายถึง ภาพรวมทั้งหมดขององค์กรที่บุคคลภายนอกรับรู้จากประสบการณ์ หรือมีความรู้ความประทับใจ ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อหน่วยงานหรือสถาบัน โดยการกระทำหรือพฤติกรรมองค์กร การบริหารและการประชาสัมพันธ์จะเข้ามามีบทบาทต่อภาพลักษณ์องค์กรด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สภาพแวดล้อมภายใน (Interior Environment) หมายถึง ลักษณะบรรยากาศภายในอาคาร

6. การออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน (Interior Environment Design) หมายถึง การออกแบบลักษณะบรรยากาศภายในอาคารโดยนักออกแบบเป็นผู้สร้างขึ้น ประกอบด้วย การจัดวางพื้นที่ สี เครื่องเรือน และผิวสัมผัส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กร เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ-เลย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่างๆ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ วัฒนธรรมองค์กร บริบทโดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคาร แล้วนำมาสรุปเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยสำหรับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยมีดังนี้

2.1 การศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2.1.1 ประวัติความเป็นมา

2.1.2 ลักษณะทางสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์องค์กร

2.2.1 ความหมายของอัตลักษณ์องค์กร

2.2.2 ลักษณะสำคัญของอัตลักษณ์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

2.3.1 ความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

2.3.2 กระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร

2.4.1 ความหมายของวัฒนธรรมองค์กร

2.4.2 ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กร

2.4.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กร

2.5 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2.1 การศึกษาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเพื่อใช้เป็นแนวทางสืบค้นหาอัตลักษณ์ขององค์กร ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1 ประวัติความเป็นมา

หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2559) ได้ให้ข้อมูลว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเดิมใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยครูเลย” เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสถาปนาเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2516 โดยใช้เงินงบประมาณโครงการเงินยืมจากธนาคารโลก มีพื้นที่ประมาณ 323 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณทุ่งชุมทองซึ่งเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย ร่วมกับพื้นที่ของชาวบ้านใกล้เคียง อยู่ห่างจากจังหวัดเลยประมาณ 6 กิโลเมตร ตามเส้นทาง 201 เลย – เชียงคาน

พัฒนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แบ่งได้ 3 ช่วงการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ช่วงที่ 1 การก่อตั้ง พ.ศ. 2519 : เป็นช่วงเวลาที่เริ่มก่อตั้ง “วิทยาลัยครูเลย” ซึ่งลำดับเหตุการณ์สำคัญๆ เกิดขึ้นดังนี้

ภาพที่ 2.1 ป้ายหน้าทางเข้าวิทยาลัยครูเลย

(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

- ปีการศึกษา 2519 เปิดรับนักเรียนรุ่นแรกหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา มีนักศึกษาจำนวน 640 คน โดยมีอาจารย์ย้ายมาจากวิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูนครสวรรค์ และอาจารย์บรรจุใหม่จำนวนทั้งสิ้น 47 คน เปิดสอนเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2519
- ปีการศึกษา 2520 ได้เริ่มเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง
- ปีการศึกษา 2521 – 2522 เริ่มรับนักศึกษาภาคพิเศษตามโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรประจำการรุ่นแรก จำนวน 252 คน โดยเปิดศูนย์ฝึกอบรมอยู่ในเขตจังหวัดเลยและจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอนแก่น จำนวน 6 ศูนย์ และได้พิจารณาบูรรวมให้เหลือ 2 ศูนย์ ในปีการศึกษา 2524 การจัดการศึกษาได้ดำเนินการต่อเนื่องทุกปีจนถึงรุ่นสุดท้ายคือรุ่นที่ 8

- ปีการศึกษา 2523 เริ่มรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง วิชาเอกภาษาไทย
- ปีการศึกษา 2528 เริ่มรับนักศึกษาในสาขาวิชาการอื่นนอกเหนือจากวิชาชีพครูทั้งระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี
- ปีการศึกษา 2529 โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการได้เปลี่ยนเป็นโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ โดยวิทยาลัยครูเลยได้เปิดสอนในสาขาวิชา 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เฉพาะในระดับอนุปริญญา
- ปีการศึกษา 2530 ได้เริ่มใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา พ.ศ. 2530 และใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2528 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2531 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์

ช่วงที่ 2 ยกฐานะ พ.ศ. 2538 : ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้ยกฐานะวิทยาลัยครู ให้เป็น “สถาบันราชภัฏ” อย่างเป็นทางการ โดยมีลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังนี้

ภาพที่ 2.2 ป้ายหน้าทางเข้าสถาบันราชภัฏเลย

(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

- พุทธศักราช 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานชื่อ “สถาบันราชภัฏ” วิทยาลัยครูเลยจึงเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันราชภัฏเลย มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2538 และพระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มีผลทำให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู บทบาทหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้มีการพัฒนาควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างและการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม

- ปีการศึกษา 2541 – 2543 ได้เปิดสอนระดับปริญญาโท 3 สาขาวิชา คือ สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา และสาขาบริหารการศึกษา นอกจากนี้สถาบันราชภัฏเลยยังได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษา ตามโครงการครูทายาทและโครงการครูทายาทชายแดนและถิ่นทุรกันดาร

ช่วงที่ 3 ได้รับพระราชทานชื่อใหม่ พ.ศ. 2547 : ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” อย่างเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังเช่นปัจจุบัน โดยมีลำดับเหตุการณ์ดังนี้

ภาพที่ 2.3 ป้ายหน้าทางเข้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

- พุทธศักราช 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏให้แก่สถาบันราชภัฏทุกแห่ง โดยมีผลบังคับใช้ตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏเลยจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” (Loei Rajabhat University) ใช้ตัวอักษรย่อ **มรภ.ล.** ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2547 เป็นต้นมา
- ปีการศึกษา พ.ศ.2544 – 2551 มีการพัฒนาหลักสูตรและเปิดรับนักศึกษาสาขาต่าง ๆ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาคณิต-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาสตร์ศึกษา สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน หลักสูตร
 สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสร้างเสริมสุขภาพ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หลักสูตรดุขภูิบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค และ
 หลักสูตรดุขภูิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พัฒนาการทางสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- แรกเริ่มการก่อตั้งวิทยาลัยครูเลยจะใช้ตราประจำซึ่งมีที่มาจาก“พระธาตุศรีสองรัก” ลักษณะ
 อุเทสิกเจดีย์ สร้างเป็นอนุสรณ์การปักปันเขตแดนในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
 แห่งกลุ่มศรีอยุธยาที่พระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์) (เอกสารกอง
 โบราณคดี หมายเลข 21/2534) ซึ่งถือเป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเลย

ภาพที่ 2.4 ตราสัญลักษณ์วิทยาลัยครูเลยในอดีต

(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สืบค้นจาก <http://www.pr.lru.ac.th>)

ภาพที่ 2.5 ที่มาของตราสัญลักษณ์วิทยาลัยครูเลย

(ที่มา ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดเลย สืบค้นจาก <http://www.loei.go.th>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พุทธศักราช 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานชื่อ “สถาบันราชภัฏ และ ตราประจำมหาวิทยาลัย”

โดยนาม “ราชภัฏ” ให้ความหมายที่กินใจความว่า “คนของพระราชฯ...ข้าของแผ่นดิน” หากตีความตามความรู้สึกยังกินใจและตีความได้กว้างขวางยิ่งขึ้นไปอีกนั่นก็คือ “การถวายงานประดุจข้าราชการที่รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทที่ต้องถวายงานอย่างสุดความสามารถ สุดชีวิต และสุดจิตสุดใจ” ซึ่งการเป็นคนของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทย่อมเป็นข้าของแผ่นดินอีกด้วย เนื่องจากว่าใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทผู้เป็นมิ่งขวัญของพวกเราชาวราชภัฏ ทรงเป็นแบบอย่างการทรงงานเพื่อบ้านเมืองและแผ่นดินอย่างที่มีเคยทรงหยุดพักแม้เพียงนิมิต แม้ยามที่ทรงประชวรก็ไม่เคยหยุดทรงงาน เพื่อความสุขของปวงชนชาวสยามของพระองค์นั่นเอง

ด้วยเหตุผลเหล่านี้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจึงได้พระราชทานพระราชลัญจกร อันเป็นเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศ พระราชอิสริยยศศักดิ์ ลงมาเป็นตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประหนึ่งเครื่องเตือนความทรงจำว่าพวกเราชาวราชภัฏคือ “คนของพระราชฯ และข้าของแผ่นดิน”

ภาพที่ 2.6 ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในปัจจุบัน
(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ พิจารณาจากดวงตราพระราชลัญจกรประจำพระองค์รัชกาลที่ 9 เพื่อกำหนดรูปแบบสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏและได้รับพระราชทานมาเป็นตราประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วพระราชอาณาจักร เป็นรูปพระที่นั่งอัฐทิศ ประกอบด้วยวงจักร กลางวงจักรมีอักษรเป็น “อุ” หรือ เลข 9 รอบวงจักรมีรัศมีเปล่งออกโดยรอบเหนือจักร เป็นรูปเศวตฉัตรเจ็ดชั้น ฉัตรตั้งอยู่บนพระที่นั่งอัฐทิศ แปลความหมายว่า ทรงมีพระบรมราชานุภาพในแผ่นดิน

ซึ่งมีรายละเอียดที่สมควร นำมากล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้คือ

- เป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ให้กำเนิดสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นรูปแบบที่เป็นกลาง เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่ตั้ง ธรรมชาติ และความสอดคล้องกับชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับพระราชทาน
- สีของตราประจำมหาวิทยาลัย มี 5 สี โดยมีความหมาย ดังนี้

- สีน้ำเงินแทนค่าสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ให้กำเนิดและพระราชทานนามมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- สีเขียวแทนค่าแหล่งที่ตั้งในแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม
- สีทองแทนค่าความเจริญรุ่งเรืองทางภูมิปัญญา
- สีส้มแทนค่าความรู้เรื่องทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- สีขาวแทนค่าความคิดอันบริสุทธิ์ของนักปราชญ์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

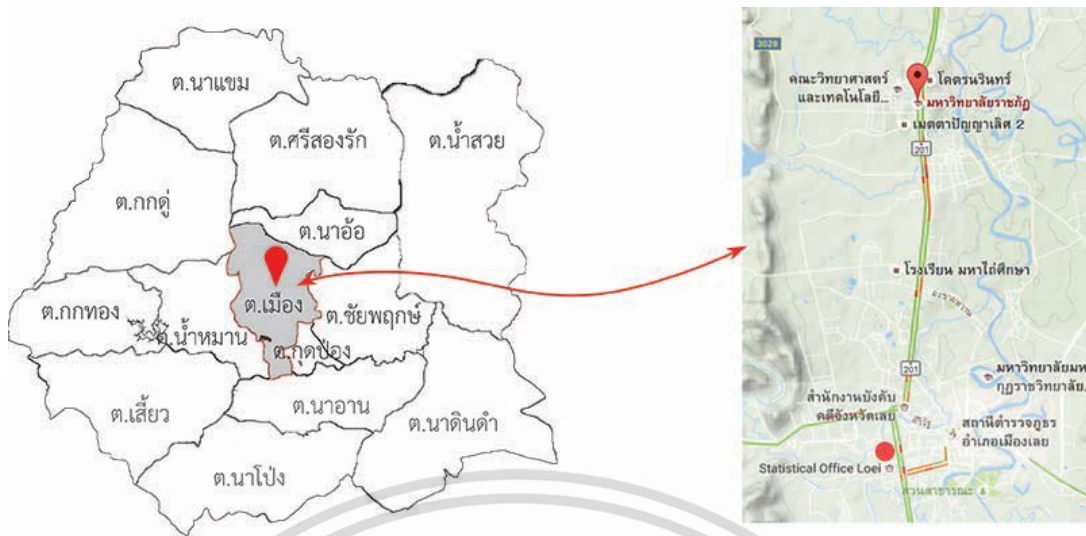
- ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย : ต้นจันทร์ผา
- สีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย : สีฟ้าและสีชมพู
- คติพจน์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย : *ปัญญาภิเสกฐา กุสลา วทน ตี แปลว่า ปัญญาเป็นสิ่งประเสริฐสุด*

2.1.2 ลักษณะทางสังคมและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

- ที่ตั้ง
 - มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยตั้งอยู่ตำบลเมือง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ถนนเลย-เชียงใหม่ หมายเลข 201 ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร บนพื้นที่ที่เรียกว่า “ทุ่งชุมทอง”
 - มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Absolute Location) อยู่ที่เส้นละติจูด 17 องศา 32 ลิปดา 15.81 พิลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 101 องศา 43 ลิปดา 20.05 พิลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 267 เมตร
 - มีเนื้อที่ประมาณ 323 ไร่ หรือประมาณ 0.52 ตารางกิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.7 แผนที่อำเภอเมืองเลยและเส้นทางจากอำเภอไปมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บริเวณทุ่งชุมทองแต่เดิมเป็นพื้นที่ลาดลุ่มมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ เนื่องจากอยู่ใกล้แม่น้ำเลย ในฤดูฝนน้ำขึ้นไหลท่วมขังเกิดหล่ม(หนองน้ำ) ประกอบกับมีเนินเขาสลับซับซ้อนจึงกักเก็บน้ำได้ โดยรอบทุ่งชุมทองมีป่าไม้ขึ้นหนาแน่น เสมือนเป็น “เวฬุวันอุทยาน” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งถือเป็นสถานที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงไม่แปลกที่บุญธรรม จิตไธสง นำมาแต่งเป็นเพลงมาร์ชทุ่งชุมทองและคำว่า “ทุ่งชุมทอง” ยังปรากฏในเพลงมาร์ชมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่ได้อาจารย์เกษมรักษาเคน เป็นผู้แต่งขึ้น ทั้งนี้ยังนำมาเป็นชื่อหอประชุมชุมทองวิไล วารสารชุมทองนิวส์และสนามกีฬาทุ่งชุมทองอีกด้วย

ภาพที่ 2.8 ภาพในอดีตแสดงบริเวณทุ่งชุมทองก่อนก่อตั้งวิทยาลัยครูเลย และภาพการปรับหน้าดินเตรียมก่อสร้างอาคารเรียนในพื้นที่ทุ่งชุมทอง (ที่มา สืบค้นจาก <http://www.pr.lru.ac.th>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อาณาเขตติดต่อ

จากแผนที่แสดงที่ตั้งเขตอำเภอเมืองดงช้างต้น จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ที่ค่อนข้างเป็นจุดศูนย์กลางของอำเภอเมืองก็ว่าได้ โดยมีอาณาเขตติดต่อในทิศต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ(4) ติดต่อกับ หมู่บ้านกำเนียดเพชร
- ทิศตะวันตก(3) ติดต่อกับ หอพักนักศึกษาवासนา
- ทิศตะวันออก(1) ติดต่อกับ ถนนเลย-เชียงคาน เส้นทางหมายเลข 201
- ทิศใต้(2) ติดต่อกับ ร้านสะดวกซื้อ 7-11 ตลาดเคเจ มอลล์
เลอเอ็ก คอฟฟี่ สถานีฐาน AIS

ภาพที่ 2.9 ภาพแผนที่ภูมิศาสตร์แสดงอาณาเขต

(ที่มา สืบค้นจาก <https://www.google.co.th/maps> และเพิ่มเติมโดยผู้วิจัยอ้างอิงตามแผนที่มหาวิทยาลัยที่ปรากฏในคู่มือนักศึกษา, 2556)

สภาพสังคม

- จำนวนบุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยข้อมูลจำนวนบุคลากรและนักศึกษาศึกษา 2557

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บุคลากร	จำนวน 687 คน แบ่งเป็น
- ข้าราชการ (อาจารย์)	148 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ) ตารางแสดงหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บุคลากร	จำนวน 687 คน แบ่งเป็น
- ข้าราชการ(สายสนับสนุน)	12 คน
- พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา(อาจารย์)	249 คน
- พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา(สายสนับสนุน)	218 คน
- ลูกจ้างประจำ	27 คน
- พนักงานราชการ(สายสนับสนุน)	33 คน
นักศึกษา	จำนวน 14,619 คน แบ่งเป็น
- ปริญญาตรี (ภาคปกติ)	12,361 คน
- ปริญญาตรี (ภาคพิเศษ)	2,048 คน
- ปริญญาโท (ภาคปกติ)	11 คน
- ปริญญาโท (ภาคพิเศษ)	138 คน
- ปริญญาเอก (ภาคปกติ)	14 คน
- ปริญญาเอก (ภาคพิเศษ)	47 คน

(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2557)

แบ่งตามคณะและสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งมี 9 หลักสูตร 58 สาขา ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

คณะและสาขาวิชามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	- ภาควิชามนุษยศาสตร์ 6 สาขา - ภาควิชาสังคมศาสตร์ 3 สาขา
คณะครุศาสตร์	15 สาขา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 9 สาขา - ภาควิชาวิทยาศาสตร์ 4 สาขา
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	4 สาขา
คณะวิทยาการจัดการ	8 สาขา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต	2 สาขา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	3 สาขา
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	1 สาขา
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	3 สาขา

(ที่มา คู่มือนักศึกษาและบันทึกการวางแผนปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อมูลจะเห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมีการขยายโครงสร้างทางการศึกษา เพื่อให้รองรับต่อจำนวนนักศึกษาและความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนมากกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นและวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล” จึงได้เร่งการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นสากล อันเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถนำพามหาวิทยาลัยก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและที่สำคัญคือ มีความสามารถแข่งขันในระดับสากลได้ ดังนั้น การพัฒนานักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นสากล จึงมุ่งปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจข้างต้น

เพื่อให้นักศึกษาและบุคลากรได้พัฒนาสู่ความเป็นสากล มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักศึกษาและบุคลากรไปศึกษาอบรมและดูงานในต่างประเทศ เพื่อเปิดโลกทัศน์และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถนำความรู้และประสบการณ์ ภาษาที่ได้รับการฝึกฝนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ตลอดจนมีโอกาสดำเนินการรับความรู้และประสบการณ์ที่กว้างขวาง เกิดการพัฒนาตนเองทำให้มีความสามารถแข่งขันในระดับสากลได้

นอกจากพัฒนาบุคลากรภายในแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการจัดอบรมเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาเพื่อใช้ในการเล่าเรื่องให้แก่กลุ่มเยาวชน กลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มคนนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้สามารถเล่าเรื่องด้วยภาษาถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งที่ต้องมีการฝึกทักษะและได้รับการส่งเสริมด้านภาษาอังกฤษ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูดภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างมิติทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดโดยคนในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน(กนก นามคินที, 2559)

อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยยังคงยึดหลักให้นักศึกษามีความรู้และผูกพันต่อท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รู้สำนึกและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมความเป็นท้องถิ่นอยู่เสมอ จะเห็นได้จากการจัดตั้งสำนักศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดและเป็นหน่วยงานที่เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมในความเป็นไทยแก่นักศึกษาพร้อมทั้งอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติอีกด้วย

ภาพที่ 2.10 ภาพสำนักศิลปวัฒนธรรม

(ที่มา ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย สืบค้นจาก <https://museum.msu.ac.th>)

สำนักศิลปวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอย่างหนึ่ง ที่บุคคลทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวรู้จักและนิยมแวะเยี่ยมชม เนื่องจากเป็นทางผ่านไปอำเภอเชียงคาน

สำนักศิลปวัฒนธรรมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดเลย” (Museum of Arts & Culture of Loei) โดยใช้คำย่อว่า *MALOEI*

มีตราสัญลักษณ์ประจำ คือ สัญลักษณ์ภาพเขียนสีถ้ำผาปู่และพระธาตุศรีสองรัก มาสร้างเป็นรูปคล้ายคนหรือนักรบ หมายถึงคนเป็นผู้สร้างวัฒนธรรม โดย ผศ.دنุพล ไชยสินธุ์ และ ผศ.มูณี พันธทวี เป็นผู้สร้างสรรค์แบบและให้ความหมายโดยอาจารย์พงศพร พิณีวัฒน์

อย่างไรก็ตามแม้ว่าสำนักศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แต่ก็ยังมีอีกสัญลักษณ์หนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักของคนในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี จากที่ผู้วิจัยได้สอบถามพูดคุยกับนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเบื้องต้น พบว่าสถานที่ที่นัดพบปะพูดคุยกัน(Landmark) และเป็นศูนย์รวมความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คือ “อาคารวิทยุการ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.11 ภาพตึกวิทยุการ

อาคารวิทยุการเป็นกองพัฒนานักศึกษาและองค์การนักศึกษา ลักษณะอาคารเป็นรูปตัวยู (U) มีจุดเด่นที่ดึงดูดสายตาและเป็นสิ่งแปลกแตกต่างจากทุกอาคารในมหาวิทยาลัย ซึ่งก่อให้เกิดการจดจำได้ง่ายคือ การสร้างบันไดทางขึ้นชั้น 2 ไว้ด้านหน้า ตึกวิทยุการสูง 5 ชั้น โดยรวมศูนย์อาหาร สหกรณ์ร้านค้ามหาวิทยาลัย และแบ่งส่วนพื้นที่สำหรับนั่งอ่านหนังสือไว้บริการให้นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์ ด้านหน้าอาคารเป็นลานประกอบกิจกรรมของนักศึกษา เช่น โชว์เชียร์ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงสุนทนาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย

เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาที่ตั้งของอาคารแล้ว พบว่าตั้งอยู่ด้านหน้าห่างจากประตูทางเข้ามหาวิทยาลัยเพียง 300 เมตร ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถใช้เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์องค์กรของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ใช้อาคารวิทยุการมีหลากหลายคณะ รวมถึงบุคลากรภายในด้วย ดังนั้น จึงง่ายหากผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถามในการสำรวจความคิดเห็นต่อรูปแบบสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีพื้นฐานข้อมูลจากอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 ภาพแผนที่แสดงที่ตั้งของอาคารต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (ที่มา สืบค้นจาก <http://www.pr.lru.ac.th> เพิ่มเติมโดยผู้วิจัย)

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทางด้านประวัติความเป็นมา ลักษณะทางสังคมและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ล้วนแต่เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งไม่ใช่เป็นแค่เพียงสถานศึกษาให้ความรู้แก่นักศึกษา แต่ยังมีส่วนช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าไปพร้อมกันด้วย

ดังนั้นการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกภายในมหาวิทยาลัยควรมีส่วนร่วมเสนอแนวทางในการออกแบบ เพื่อสร้างสำนึกรักมหาวิทยาลัยและรักความเป็นท้องถิ่น ทั้งยังกลั่นกรองแนวคิดเพื่อใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอย่างยั่งยืน โดยมีอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐาน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์องค์กร

“Corporate Identity (CI)” หรือที่แปลเป็นภาษาไทยว่า “อัตลักษณ์องค์กร” นั้นเป็นรูปธรรม เราสามารถสัมผัสได้จากสิ่งของในชีวิตประจำวัน เช่น นามบัตร หัวจดหมาย ถุงใส่ของ หรืออื่นๆ ที่มีโลโก้หรือสัญลักษณ์ขององค์กรนั้นร่วมอยู่ด้วย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการใช้งานระบบอัตลักษณ์เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขององค์กรนั้นแทบทั้งหมด มนุษย์เราโดยเฉพาะสังคมเมืองมักจะสัมผัสถึง “อัตลักษณ์องค์กร” อันหลากหลายอย่างอยู่ทุกวันจนเกิดการยอมรับและเชื่อถือองค์กรหรือบุคคลนั้นไปโดยไม่รู้ตัว การที่องค์กรจะได้มาด้วยภาพลักษณ์ที่ดีมีความเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากองค์กรอื่นแล้ว นอกจากจะมีระบบงานบริหารที่ดีและบุคลากรที่มีคุณภาพแล้ว สภาพแวดล้อมขององค์กรก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรได้ (สุมิตรา ศรีวิบูลย์, 2547, น. 5 - 13)

องค์กรเปรียบได้กับมนุษย์ซึ่งต่างมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและมีประวัติความเป็นมาอันน่าภาคภูมิใจที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับองค์กรที่ล้วนมีความแตกต่างกันทั้งสิ้น ดังนั้นการที่บุคคลทั่วไปจะได้มีโอกาสรับรู้และเข้าใจถึงองค์กรนั้น จึงต้องอาศัยการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และแสดงถึงภาพลักษณ์ (Image) ขององค์กรนั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจอธิบายเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นได้ว่า ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Identity Image) คือ “ภาพ” ที่บุคคลทั่วไปหรือที่อยู่นอกองค์กรเข้าใจว่าองค์กรนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งแตกต่างจาก “อัตลักษณ์องค์กร” (Corporate Identity) ที่หมายถึง การสะท้อนภาพที่องค์กรนั้นเป็นจากมุมมองของคนในองค์กรนั้นๆ นำเสนอต่อสังคมเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับ ซึ่งอัตลักษณ์องค์กรจะต้องมีความชัดเจน ไม่ใช่เป็นเพียงคำขวัญ(Slogan) แต่จะต้องเป็นสิ่งที่จับต้องได้ มองเห็นจริงและเป็นที่ยอมรับในสังคม อันเป็นพื้นฐานการกำหนดรูปแบบองค์กร อาคารสำนักงาน ห้องจัดแสดง

อย่างไรก็ตามการแสดงความเป็นอัตลักษณ์องค์กรอาจสื่อออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น สี ชื่อ สัญลักษณ์ หรือลักษณะอันเป็นความเฉพาะตัวขององค์กรนั้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สร้างกรอบให้กับองค์กร รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่องค์กรอีกด้วย (Nzpoles, 1988, น. 19-20 อ้างในสุมิตรา ศรีวิบูลย์, 2547, น. 25)

2.2.1 ความหมายของอัตลักษณ์องค์กร

นักวิชาการได้กล่าวถึงคำว่าอัตลักษณ์องค์กรไว้หลายท่าน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นยังมีรายละเอียดต่างแง่มุมมองของแต่ละบุคคลกันไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้อ้างอิงนิยามและความหมายของนักวิชาการไว้เป็นองค์ความรู้ดังต่อไปนี้

- สุมิตรา ศรีวิบูลย์ (2547, น. 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า
 - “อัตลักษณ์องค์กร” หรือ Corporate Identity (CI) หมายถึงการแสดงออกให้เห็นถึงภาพลักษณ์(Image)ที่ปรากฏต่อสายตาผู้อื่น พร้อมกับแสดงความเป็นอัตลักษณ์ (Identity)โดยอาศัยองค์ประกอบกราฟิก
 - หรือหากกล่าวให้เข้าใจง่าย คือ การสื่อสารภาพลักษณ์ขององค์กรและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดแก่องค์กร บุคลากร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์องค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร โดยเฉพาะในโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างมากเช่นปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Ind. (1997) ได้นิยามไว้ว่า

- *อัตลักษณ์องค์กรเป็นการแสดงภาพความเป็นจริง และแก่นแท้ของการดำรงอยู่ขององค์กร ซึ่งอัตลักษณ์นั้นเป็นสิ่งที่ก่อรูปมาจากประวัติศาสตร์ขององค์กร ความเชื่อ ปรัชญา บุคลากร บุคลิกภาพของผู้นำ คุณค่าทางวัฒนธรรม*

กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาพลักษณ์องค์กร คือ ภาพขององค์กรในลักษณะที่เป็นนามธรรม จับต้องไม่ได้ แต่ อัตลักษณ์องค์กร คือ การสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรออกมาเป็นรูปธรรม มองเห็นด้วยตาอย่างชัดเจนและสามารถสัมผัสจับต้องได้

จากการศึกษาแนวคิดของอัตลักษณ์องค์กรจากนักวิชาการดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าตัวตนขององค์กรหรืออัตลักษณ์องค์กรไม่ใช่เพียงต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า ตัวเราเป็นใคร “who am I?” (จุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต, 2550, น.3) เพราะคำตอบคงไม่ได้มาจากพื้นฐานความเข้าใจที่เรามีต่อตัวเราในเรื่องของชื่อหรือรูปแบบการบริการเพียงเท่านั้น แต่คำตอบยังรวมถึงประเด็นต่างๆ ที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรซึ่งมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมตัวตนขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และสภาพแวดล้อมก็มีผลด้วยเช่นกัน ดังนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์องค์กร

ดังนั้นคำว่า “อัตลักษณ์องค์กร” ในความเห็นของผู้วิจัยคือ ภาพลักษณ์ตัวตนขององค์กรที่สมาชิกภายในรับรู้จนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งก่อรูปมาจากประวัติศาสตร์ขององค์กร ความเชื่อ ปรัชญา บุคลากร บุคลิกภาพของผู้นำ คุณค่าทางวัฒนธรรม

2.2.2 ลักษณะสำคัญของอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนภาพลักษณ์ที่ดี โดยส่วนมากองค์กรจะใช้ลักษณะเฉพาะที่เด่นชัด เช่น การใช้สัญลักษณ์ เป็นการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งจะกระทำโดยผ่านระบบสัญลักษณ์ที่มีหลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามอัตลักษณ์ยังมีความเกี่ยวข้องกับมิติภายในของความเป็นตัวตนอย่างมากทั้งด้านของอารมณ์และความรู้สึกซึ่งซ้อนทับกันอยู่ จึงมีการจัดแบ่งประเภทของอัตลักษณ์เป็น 2 ระดับ คือ ระดับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และอัตลักษณ์ทางสังคมที่จะใช้แสดงตน เช่น การที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่ และระบบคุณค่าที่ติดตัวมา ความเป็นพ่อ ความเป็นเพื่อน ความเป็นสามีภรรยา เข็มโรงเรียน ผ้าที่พันคอของทีม ภาษาหรือเสื้อผ้าที่สวมใส่ (สุชีพ กรรณสูต, 2552, “แนวคิดอัตลักษณ์ Identity”, ย่อหน้าที่ 3)

สัญลักษณ์และการสร้างภาพแทนความจริงเป็นสิ่งสำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางหรือที่เรามีอัตลักษณ์ร่วมกับองค์กรบางองค์กร และการแยกแยะตัวตนเราให้เด่นชัดก็ด้วยการสร้างความต่างจากองค์กรอื่น นอกจากนี้อัตลักษณ์ยังรวมถึงเรื่อง “ฉันมองตัวฉันเองอย่างไรและคนอื่นมองฉันอย่างไร” ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวตนและสิ่งที่อยู่ภายในองค์กรที่เป็นตัวกำหนดตำแหน่งระลึกรู้จากสังคม เกิดขึ้นจากการที่คนอื่นรับรู้ด้วยไม่ใช่แค่เรารับรู้เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวอีกแง่หนึ่ง หากเราต้องการให้คนอื่นมองเห็นว่าเราเป็นคนในชนชั้นไหน ฐานะเป็นอย่างไร อยู่ในโครงสร้างส่วนไหนของสังคม เราก็ต้องพยายามแสดงออกให้คนอื่นเห็นด้วยสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของชนชั้นนั้น โดยการนำอัตลักษณ์มาใช้เพื่อการแสดงออกให้เห็นถึงอำนาจเชิงสัญลักษณ์

ชนิดา เสียมไพศาลสุข (2550, น. 82-83) ได้อธิบาย อำนาจเชิงสัญลักษณ์ ว่าเป็น ระบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่แสดงออกมาในเชิงสัญลักษณ์ เช่น สถานภาพ ถ้อยคำภาษา อากัปกริยาท่าทาง การกระทำ การรับรู้กันในใจ ที่สืบเนื่องมาจากทุนทางสัญลักษณ์ เช่น ชื่อเสียงเกียรติยศ สถาปัตยกรรม ละครกำลัง บุญบารมี วิศวกรรม ฯลฯ เราจะรับรู้ถึงทุนทางสัญลักษณ์ได้นั้น ต้องอาศัย การตีความในหมู่สมาชิกของสังคมที่มีระบบคุณค่าหรือวัฒนธรรมเดียวกัน ต้องอาศัยการยินยอมพร้อมใจและให้ความชอบธรรมแก่สิ่งนั้น

กล่าวโดยสรุปคือ ลักษณะสำคัญอัตลักษณ์เป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจก (เฉพาะตัว) กับสังคม เสมือนเป็นกระจกเงาที่สะท้อนซึ่งกันและกัน จึงอาจสรุปได้ว่าอัตลักษณ์องค์กรมี 2 มิติ นั่นคือ “มิติอัตลักษณ์เดี่ยว” และ “มิติอัตลักษณ์ร่วม” ที่เกี่ยวพันเชื่อมโยงกันในสังคมตลอดเวลา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

2.3.1 ความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

โดยในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น นั่นคือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่สร้างเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ที่เรียกว่า สภาพแวดล้อมของสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ สังคม ประวัติศาสตร์ ศาสนา ความเชื่อ สิ่งก่อสร้าง สถาปัตยกรรม ผังเมือง การคมนาคม การขนส่ง ฯลฯ

พรทิพย์ เรืองธรรม (2556, น. 13-14) ได้กล่าวถึงความหมาย ว่าเป็นการออกแบบตกแต่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกอาคารสถานที่ด้วย โดยมีจุดประสงค์หลักคือเพื่อสนองต่อพฤติกรรมและกิจกรรมประจำวันในการดำรงชีวิตของผู้ใช้ แต่ทั้งนี้การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในยังต้องคำนึงถึงมิติทางสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปด้วย โดย จันทนี เพชรานนท์ (2545, น. 1-7) ได้แบ่งมิติทางสภาพแวดล้อมไว้ 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบสภาพแวดล้อมใน: มิติทางด้านกายภาพ

การออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและรูปทรงที่สอดคล้องกับสรีระร่างกายมนุษย์ และกายภาพของพื้นที่ และความสวยงาม ซึ่งเน้นแนวคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะทัศนศาสตร์เป็นหลัก

2. การออกแบบสภาพแวดล้อมใน: มิติทางพฤติกรรมศาสตร์

การออกแบบจะเน้นการให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมมนุษย์ในเชิงสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะพฤติกรรมภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม และการนำไปใช้ต้องพิจารณาให้สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่นหรือสังคมนั้นๆ

3. การออกแบบสภาพแวดล้อมใน: มิติทางด้านระบบสภาพแวดล้อม

การออกแบบจะเน้นเกี่ยวกับระบบสภาพแวดล้อม คือ ภาวะความสบาย แสง สี เสียง อุณหภูมิ และสัมผัสของวัสดุกับระบบสาธารณูปการต่างๆ ที่ทำให้มนุษย์มีความสะดวกต่อการใช้งานในสภาพแวดล้อม

นอกจากจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องนำแนวคิดที่ได้มาจากหลายที่ด้วยกันรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ ด้านศิลปวัฒนธรรม โบราณสถานเก่าแก่ ตลอดจนความเป็นอยู่การดำรงชีวิตของชาวพื้นถิ่น รวมถึงเอกลักษณ์เด่นด้วย ซึ่งต้องนำมาพิจารณาให้ครบทุกส่วน เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ถึงแก่นแท้ในการออกแบบนั้นได้อย่างสมบูรณ์จนบรรลุเป้าหมาย (พิชัย สดภิบาล, 2540, น. 42)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน แม้จะถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ แต่ไม่ใช่มนุษย์ทุกคนที่จะเข้าใจหรือต้องการสิ่งนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมการดำรงชีวิต วัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ ประวัติศาสตร์หรือศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อรูปแบบการออกแบบสภาพแวดล้อมแทบทั้งสิ้น

การศึกษาให้เข้าใจถึงรากเหง้าของสิ่งต่างๆ รวมถึงธรรมชาติของสิ่งที่พบทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตอย่างถ่องแท้ จึงเป็นพื้นฐานหลักสำคัญในการออกแบบหรือพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นสิ่งที่ควรคำนึงคือการไม่ทำลายอารยธรรมเก่าหรือวัฒนธรรมเดิม การออกแบบจึงจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมนั้นได้

ดังนั้น การออกแบบสภาพแวดล้อมจึงได้ถูกกำหนดให้เป็นสถาปัตยกรรม ที่ประกอบด้วย วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์และศิลปศาสตร์ นอกเหนือจากนี้ยังรวมถึงศาสตร์ด้านนิเวศวิทยาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรด้วย

นั่นจึงทำให้การตีความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมแคบลง โดยมองว่าเป็นการออกแบบเนื้อที่ใส่สอยในทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ แต่ทั้งนี้ Dober (1975) อ้างในจันทน์ เพชรานนท์ (2545, น. 2) มองอีกแนวทางหนึ่งว่า เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมในลักษณะขององค์รวม และให้ความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมไว้ว่า

“เป็นศิลปะที่ยิ่งใหญ่กว่าสถาปัตยกรรม มีความซับซ้อนมากกว่าการวางผัง และมีความรู้สึกตอบสนองมากกว่าวิศวกรรม” เป็นการออกแบบที่เชื่อมโยงความสามารถมนุษย์กับประโยชน์ใช้สอย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยการสร้างองค์ประกอบทางการมองเห็น เพื่อสร้างคุณค่า ความประทับใจ รวมถึงความสวยงามให้กับพื้นที่ โดยเน้นที่พื้นฐานทางสังคมนั้นเป็นหลักในการออกแบบ

ดังนั้นความหมายของการออกแบบสภาพแวดล้อมในความคิดเห็นของผู้วิจัย คือ

“การออกแบบสิ่งและสถานที่ต่างๆ เพื่อสนองความต้องการมนุษย์ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จิตภาพของมนุษย์และกายภาพของวัตถุ นำมาก่อสร้างเป็นสภาพแวดล้อมภายใต้สังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ”

2.3.2 กระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

กระบวนการออกแบบไม่ว่าจะเป็นการออกแบบสิ่งใด ล้วนเริ่มต้นจากการเสนอความต้องการและข้อกำหนดต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลนามธรรม จบลงที่การตอบสนองสิ่งเหล่านั้นในรูปของผลิตผลที่เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สามารถจับต้องและมีความรู้สึกร่วมได้ทั้งสิ้น ซึ่งสุรศักดิ์ กังขาว (2547, น. 1- 4) ได้แบ่งหลักสำคัญในกระบวนการออกแบบไว้ 3 ข้อดังนี้

1. วัตถุประสงค์(Objective)

วัตถุประสงค์เป็นเสมือนสิ่งที่ต้องการให้เป็น หรือความคาดหวังของเป้าหมายท้ายสุด รวมถึงเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการในเบื้องต้นด้วย

2. ผู้ใช้(User)

สิ่งของต่างๆ ล้วนถูกสร้างขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ และอาจกล่าวได้ว่า **“พฤติกรรมมนุษย์เป็นผู้ออกแบบสถาปัตยกรรม”**

3. ที่ตั้งโครงการ(Site Location)

เป็นการศึกษาทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมโดยรอบทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับตัวที่ตั้ง หรือตำแหน่งที่ตั้งของโครงการออกแบบ โดยภาพรวมต้องศึกษารายละเอียดต่างๆ เช่น สภาพทางสังคม วัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้ง สภาพองค์ประกอบที่อยู่โดยรอบ เป็นต้น ซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

หลักการทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมานั้น คือ ตัวสะท้อนการออกแบบทั้งระบบและมีผลเกี่ยวเนื่องกัน นอกจากนี้ในการออกแบบยังต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ รอบตัว ว่าจะ เป็นสภาพแวดล้อม บุคคล รวมถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น วัฒนธรรมของสังคม สิ่งเหล่านี้จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพและมนุษย์ด้วยกันเองด้วยและเมื่อนำไปพิจารณาต่อแล้ว จะเห็นว่ากระบวนการออกแบบทั้งหมดมีความสอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญที่ตัวมนุษย์และสภาพแวดล้อมเท่าๆ กัน เพราะเมื่อเราให้ความสำคัญกับสถานที่ นั่นคือเราให้โอกาสสภาพแวดล้อมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของธรรมชาติ และภายใต้การควบคุมของสังคมมนุษย์มีส่วนร่วมในการออกแบบควบคู่กันไป

นอกจากจะคำนึงถึงหลักกระบวนการออกแบบทั้ง 3 อย่างแล้วยังต้องนำเอาองค์ประกอบทางกายภาพมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อให้เกิดความงามสอดคล้องกลมกลืนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมซึ่งได้แก่

- **การจัดวางพื้นที่ (Space Planning)** เป็นการกำหนดพื้นที่ในออกแบบโดยอ้างอิงข้อมูลจากวิถีชีวิตประจำวันของผู้ใช้งาน รูปแบบกิจกรรม รวมถึงสภาพสังคม ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของแต่ละที่
- **สี (Color)** องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในงานออกแบบ หากใช้ได้เหมาะสมจะช่วยให้การออกแบบสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งแต่ละสีก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งด้านอารมณ์และจิตใจได้หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าสถานที่และสีที่ใช้ โดยทุกสีจะมีความหมายเฉพาะตัว และอาจเปลี่ยนแปลงตามพื้นถิ่นหรือวัฒนธรรม
- **เครื่องเรือน (Furniture)** เป็นผลผลิตที่เกิดจากการออกแบบทางด้านศิลปะประดับตกแต่ง อาจมีความหมายในทางเชิงสัญลักษณ์หรือทางด้านศาสนา นอกจากจะถูกสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยแล้ว เครื่องเรือนยังจัดว่าเป็นส่วนเชื่อมปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสถาปัตยกรรม (สุรกานต์ รวยสูงเนิน, 2550, น. 80)
- **ผิวสัมผัส (Texture)** ในงานออกแบบมีการใช้พื้นผิวทั้งจากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์ ซึ่งมีลักษณะสัมผัสที่แตกต่างกัน พื้นผิวเรียบและขรุขระก็ให้ความรู้สึกต่างกัน เช่น พื้นผิวเรียบให้ความรู้สึกลื่น คล่องตัว ส่วนพื้นผิวขรุขระ หยาบให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง การเลือกใช้พื้นผิวในงานออกแบบ นอกจากจะพิจารณาถึงความเหมาะสมกับหน้าที่ ยังต้องทำให้เกิดคุณค่าทางความงาม กลมกลืนกับภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมด้วย

ดังนั้น การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในในงานวิจัยนี้ ก็คือการออกแบบเพื่อจัดและตกแต่งภายในอาคารสถานที่ ตั้งแต่การจัดวางพื้นที่ การวางผังและรูปแบบเครื่องเรือน การเลือกวัสดุตกแต่ง และการกำหนดสี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ขององค์กรและความสวยงามภายในอาคาร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กร หรือ Corporate Culture เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุกองค์กร อาจเกิดจากการตั้งใจสร้างขึ้นเองโดยผู้บริหารเพื่อความค่านิยม ปรัชญา ความเชื่ออันดีงามแก่องค์กร หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่สั่งสมมาจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งตัวบุคคล กลุ่มคนที่มีอิทธิพลบางกลุ่ม ประเพณีความเชื่อที่ปฏิบัติต่อๆ กันมา ทั้งนี้วัฒนธรรมที่เกิดเองตามธรรมชาติมีทั้งวัฒนธรรมดีและวัฒนธรรมที่ไม่ดี ซึ่งวัฒนธรรมที่ไม่ดีนั้นมักเติบโตได้เร็วและมีอิทธิพลต่อคนในองค์กรมากกว่าวัฒนธรรมดี (ณรงค์วิทย์

แสนทอง, 2553, น. 23) ถ้าวัฒนธรรมที่ไม่ดีคงอยู่มาเนิ่นนานอาจกลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาองค์กรอย่างมาก เพราะยากที่จะถอนรากหรือเปลี่ยนแปลงได้

วัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นในองค์กรหนึ่งได้ตลอดเวลาอาจใช้เวลาต่างกัน เนื่องจากมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของคนในองค์กรต่างกัน และเมื่อองค์กรมีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นระบบแล้ว สมาชิกภายในมีการติดต่อสื่อสารโดยมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตด้านความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นจุดกำเนิดวัฒนธรรมขององค์กรนั้น โดยรูปแบบโครงสร้างองค์กรอาจแบ่งทฤษฎีองค์กรได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. องค์กรแบบเป็นราชการ (Bureaucratic Model) ซึ่งเป็นองค์กรแบบประเพณีนิยมตามทฤษฎีของเวเบอร์ (Max Weber) (อ้างในสมคิด บางโม, 2555, น. 30) ที่ได้เสนอว่า เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เน้นโครงสร้างที่เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มุ่งแต่เพียงสร้างผลงานมากกว่าจะสนใจความรู้สึกของบุคคลขั้นได้ปกครอง จัดลำดับชั้นบริหารงานแบบลดหลั่นในแนวตั้ง มีหัวหน้างานสูงสุด กำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานไว้ชัดเจน และการทำงานไม่สามารถยืดหยุ่นได้

ยกตัวอย่างองค์กร เช่น บริษัท มูลนิธิ หน่วยราชการ กรม โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ และหากวิเคราะห์หลังเลิกแล้วภาพลักษณ์วัฒนธรรมที่เกิดกับองค์กรนี้ คือ ความเคร่งขรึม ความมีระเบียบ ความน่าเกรงขามนั่นเอง

2. องค์กรแบบไม่เป็นราชการ หรือองค์กรแบบไม่เป็นประเพณีนิยม โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของคนที่ทำหน้าที่ร่วมกันในองค์กร ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อความพึงพอใจและทำกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ไม่มีกฎระเบียบข้อบังคับแน่นอนตายตัว สามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับงานหรือเหตุการณ์ต่างๆ ตามทฤษฎีของไลเคิร์ต (Rensis Likert) (อ้างในสมคิด บางโม, 2555, น. 32) ได้ตั้งทฤษฎีองค์กรเชิงมนุษยสัมพันธ์ หรือ ทฤษฎีหมุดเชื่อมโยง (Linking Pin Function Theory) โดยมีหลักการสำคัญคือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ตัดสินใจ วางแผนและแก้ปัญหาด้วยกัน เกิดความผูกพันและยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

เช่น ชมรม กลุ่มต่างๆ หรือเป็นการรวมกลุ่มกันตามความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเนื่องมาจากรายได้ อาชีพ ธรรมเนียม ศาสนา ประเพณี ตำแหน่งงาน ฯลฯ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์กรที่แฝงตัวอยู่ในองค์กรแบบราชการก็ได้ เช่น ครูฝ่ายปกครองนัดสังสรรค์รับประทานอาหารเย็นกับครูฝ่ายศิลปะเป็นประจำ ทำให้ภาพลักษณ์วัฒนธรรมทางสังคมที่เกิดกับองค์กรแบบนี้ คือ มีความเป็นกันเอง เข้าถึงง่าย เรียบง่าย มีอิสระทางความคิด

3. องค์กรแบบกึ่งเป็นราชการ เป็นทฤษฎีผสม นำเอาแนวคิดจากหลายสาขาวิชามาผสมกัน เช่น จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ โดยมุ่งเน้นที่การบริหารตามวัตถุประสงค์(ระบบ) และผลผลิตขององค์กรเป็นหัวใจหลัก ทฤษฎีของบาร์นาร์ด (Chester I. Barnard) (อ้างในสมคิด บางโม, 2555, น. 34) องค์กรเป็นระบบทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ภายในระบบจะมีความสัมพันธ์ที่ประสานกัน โดยมีเป้าหมายของการตอบสนองความต้องการส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคล และนอกจากนี้ได้อีกมีนักพฤติกรรมศาสตร์มองรูปแบบองค์กรว่าเป็นระบบสังคมและทุกสิ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันละกัน

ยกตัวอย่าง มหาวิทยาลัยที่มีระบบสังคม ชุมชน วัฒนธรรมประเพณี การเมือง กฎหมาย ค่านิยมสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อความเป็นตัวเองของมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น

จากแนวคิดองค์กรทำให้เห็นค่านิยม และบรรทัดฐานที่คนในองค์กรยึดถือร่วมกันไม่ว่าองค์กรจะมีรูปแบบเป็นอย่างไร หรือมีสภาพแวดล้อมทางสังคมแบบใดก็ตาม สังคมจนเติบโตเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่งและมีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวขององค์กรนั้น เปรียบเสมือนปัจจัยสำคัญ และเป็นศูนย์รวมแนวทางการทำงาน แนวคิดและทัศนคติของสมาชิกให้ไปสู่ทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เสริมภาพลักษณ์องค์กรให้เป็นที่น่าจดจำและตอกย้ำหัวใจขององค์กร

ดังนั้น “วัฒนธรรมจึงมีคุณค่าต่อองค์กรหนึ่งๆ เป็นอย่างมาก เพราะตัวกำหนดพฤติกรรมและบรรทัดฐานสมาชิกในองค์กรให้คล้ายคลึงกัน” (มาฆะ ภูจินดา, 2554, น. 46)

2.4.1 ความหมายของวัฒนธรรมองค์กร

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามและความหมายของวัฒนธรรมองค์กรว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจากธรรมเนียมปฏิบัติ ประเพณีและวิธีการกระทำอันเนื่องมาจากในอดีต แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นยังมีรายละเอียดต่างแง่มุมมองของแต่ละบุคคลกันไป ดังเช่น ฌองค็วิตซ์ แชนทอง (2553, น.14-29) ได้นิยามวัฒนธรรมองค์กรว่า คือ ลักษณะร่วมกันของคนในองค์กร เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของคนในองค์กรนั้นๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรม การแสดงออกที่มีความแตกต่างจากองค์กรอื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ถูกถ่ายทอดจากบุคคลหรือ กลุ่มคนที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อคนในองค์กร เช่น คนที่อยู่มานาน หรือคนที่ได้รับการยอมรับจากคนในองค์กรด้วยบุคลิกลักษณะพิเศษส่วนบุคคล

นอกจากนี้ยังรวมถึงประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติปัจจุบันขององค์กรที่สั่งสมกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ปฏิบัติสืบต่อกันจนถึงปัจจุบัน โดยมาจากผู้ก่อตั้งเป็นคนก่อวัฒนธรรมองค์กรขึ้น ซึ่งจะถ่ายทอดสู่บุคคลในหลายรูปแบบ และรูปแบบที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ หนังสือหรือวรรณกรรม พิธีกรรม สัญลักษณ์ด้านวัตถุ และด้านภาษา (Robbins, 2548, น. 179-181)

ทั้งนี้ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2551, น. 255-256) อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งที่ถูกหยั่งรากลึกในอดีต แต่จะถูกกระทบจากปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้เป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกภายในองค์กรเกิดความรู้สึกผูกพัน ดังนั้น จึงไม่แปลกที่มีบางคนเรียกวัฒนธรรมองค์กรว่า “กาวทางสังคม” ที่ผูกสมาชิกขององค์กรเข้าด้วยกัน

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้แนวคิดของวัฒนธรรมองค์กรจะมีความหลากหลายตามแนวคิดส่วนบุคคลก็ตาม แต่พบว่ามีลักษณะร่วมกันบางประการ สรุปตามมุมมองผู้วิจัยได้ว่า

“วัฒนธรรมองค์กร คือ ค่านิยมความเชื่อ ความเข้าใจและบรรทัดฐานร่วมกันของคนในองค์กร มีลักษณะเด่นที่ช่วยยึดเหนี่ยวระหว่างกัน สืบทอดต่อกันให้แก่สมาชิกผ่านทางสัญลักษณ์ต่างๆ ก่อให้เกิดเป็นความหมายที่คนในองค์กรสามารถเข้าใจได้ตรงกัน”

แต่อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมองค์กรที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งวัฒนธรรมที่ดีและวัฒนธรรมที่ไม่ดี โดยส่วนมากแล้ววัฒนธรรมที่ไม่ดีมักมีอิทธิพลต่อคนในองค์กรมากกว่า ดังนั้น การรักษาหรือปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กรบางอย่างให้ความเหมาะสมตามยุคสมัย ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้

2.4.2 ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กร

ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรในศาสตร์แต่ละแขนงได้ตีความว่ามีมิติที่แตกต่างกัน ทุกองค์กรไม่ว่าจะมีมิติเป็นแบบใด ก็ล้วนแล้วแต่มีวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกอัตลักษณ์เฉพาะขององค์กรนั้น และเป็นสิ่งที่แตกต่างกันไปในแต่ละองค์กรได้ วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งสามารถทำประโยชน์ หรือคุณค่าต่อองค์กร เช่น วัฒนธรรมในการมุ่งสร้างคุณภาพ วัฒนธรรมในการสร้างนวัตกรรม ในทางกลับกัน ถ้าวัฒนธรรมองค์กรอ่อนแอก็ทำให้เกิดจุดอ่อนแก่องค์กรได้ เช่น วัฒนธรรมแบบอนุรักษ์นิยม วัฒนธรรมการทำงานแบบมุ่งให้บุคลากรมีการแข่งขันกันมากจนเกินไป จนองค์กรเกิดความระส่ำระสาย เป็นต้น โดยแบ่งลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรได้ 2 มิติดังนี้

- มิติวัฒนธรรมที่ 1

- วัฒนธรรมเด่น (Dominant Culture)

คือ ลักษณะของคนในองค์กรโดยรวม ซึ่งจะเห็นได้จากค่านิยมหลัก(Core Values) ขององค์กรนั้น วัฒนธรรมประเภทนี้จะเป็นวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ที่รับรู้และยอมรับ ตลอดจนเข้าใจร่วมกัน(สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 516-518)

- วัฒนธรรมย่อย (Subculture)

คือ วัฒนธรรมของกลุ่มงาน แผนกงาน หรือพื้นที่งาน ซึ่งในองค์กรหนึ่ง ๆ จะมีหลายกลุ่มงานหรือแผนกงานก็จะมีวัฒนธรรมย่อย ๆ หลายแบบ(สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 410) ซึ่งมักเกิดในองค์กรที่มีขนาดใหญ่และมีสมาชิกมาก

- มิติวัฒนธรรมที่ 2

- วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (Strong Culture)

คือ รู้สึกวัฒนธรรมที่มีน้ำหนักมาก คนเห็นพ้องต้องกันและยอมรับมากจึงเปลี่ยนแปลงยาก วัฒนธรรมที่เข้มแข็งจะมีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมได้มาก ทำให้สมาชิกขององค์กรมีแรงยึดเหนี่ยวกันสูง มีความจงรักภักดีและผูกพันต่อองค์กรมาก อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง คือ กฎระเบียบอย่างไม่เป็นทางการที่จะบอกบุคลากรว่าส่วนใหญ่แล้วเขาปฏิบัติกันอย่างไร ซึ่งมีผลทำให้คนเกิดความเข้าใจในการทำงานดีขึ้น (กรีซ สืบสนธิ์, 2535, น. 26) ซึ่งในองค์กรทางการทหารหรือในองค์กรของชาวเกาหลีและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ญี่ปุ่น จะมีวัฒนธรรมองค์กรที่มีน้ำหนักและมีความเข้มแข็งมากกว่าองค์กรแบบตะวันตก อันเป็นผลมาจาก การได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมประจำชาติตนเอง

ทฤษฎีของดีลและเคนเนดี (Deal and Kennedy) (อ้างในสุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 411) ได้เสนอว่า วัฒนธรรมที่เข้มแข็งจะมีส่วนประกอบ 4 อย่าง คือ 1. มีค่านิยมที่สะท้อนนิสัยทัศน และความเชื่อขององค์กรที่ชัดเจน 2. มีวีรบุรุษในตำนานหรือในเรื่องเล่า 3. มีประเพณีและพิธีกรรม และ 4. มีเครือข่ายวัฒนธรรม

ซึ่งวัฒนธรรมที่เข้มแข็งสามารถส่งเสริมให้สมาชิกยึดมั่นต่อเป้าหมายขององค์กร สร้างแรงจูงใจให้แก่สมาชิก ทว่าในขณะเดียวกัน องค์กรมักจะยึดถือดีและมุ่งเน้นภายในองค์กรเป็นสำคัญ และถ้า องค์กรต้องการเปลี่ยนแปลงก็มักจะเปลี่ยนได้ยาก

- วัฒนธรรมที่อ่อนแอ (Weak Culture)

คือ วัฒนธรรมที่คนอาจจะไม่เห็นพ้องต้องกันมาก เปลี่ยนแปลงได้ง่าย และไม่ค่อยมีน้ำหนัก ต่อสมาชิกมากนัก มักปรากฏในองค์กรที่เพิ่งก่อตั้ง วัฒนธรรมองค์กรจึงยังไม่มีน้ำหนักต่อสมาชิก หรือ อาจเกิดจากผู้นำองค์กรไม่ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมขององค์กรเท่าที่ควร

จึงอาจสรุปใจความสำคัญข้างต้นได้ว่า “ไม่ว่าวัฒนธรรมองค์กรจะเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ล้วน แต่ขึ้นอยู่กับระดับของการเห็นพ้องต้องกัน(Consensus หรือ Agreement) การยึดเหนี่ยวกัน (Cohesiveness) และการผูกพัน (Commitment) ของสมาชิกต่อวัฒนธรรมองค์กรนั้น ๆ ด้วย” (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 411)

2.4.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กร

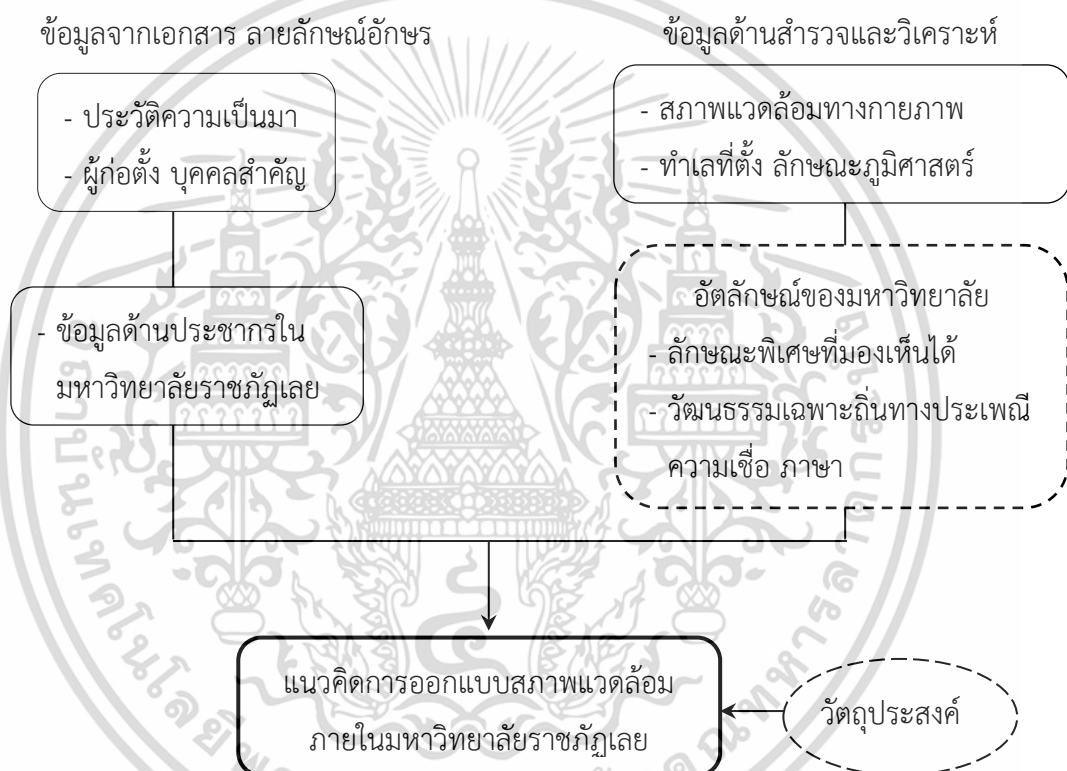
วัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวแทนของค่านิยมและความเข้าใจร่วมกันของสมาชิกทุกคน และค่านิยมเหล่านี้จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในเรื่ององค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งได้มีนักวิชาการ แบ่งลักษณะองค์ประกอบไว้มากมายแตกต่างกัน โดยในการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอหยิบ ยกประเด็นองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กรตามลักษณะใหญ่ๆ 2 ประเภท ดังนี้

- **วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นนามธรรมมองไม่เห็น (Invisible)** แต่เป็นสิ่งที่สมาชิกรับรู้และ เข้าใจร่วมกัน (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 409) อันได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ ภาษา เครือข่ายทางวัฒนธรรม
- **วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นรูปธรรมมองเห็นได้ (Visible)** จะเป็นสิ่งที่สมาชิกองค์กรสร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้นมา (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, น. 409) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็น ได้ทั้งภายในและภายนอก อันได้แก่ คำขวัญ เรื่องราว พิธีกรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติ เครื่องแบบ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ วีรบุรุษ หนังสือหรือวรรณกรรม สัญลักษณ์ทางวัตถุ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันที่เป็นทางการ การจัดสำนักงาน การตกแต่งอาคารสถานที่

จากการศึกษาวัฒนธรรมองค์กร ทำให้ทราบว่า วัฒนธรรมองค์กรไม่ใช่สิ่งที่ผิดหรือถูก แต่เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่และฝังรากลึกในองค์กรนั้นมาอย่างยาวนาน เพื่อช่วยให้สมาชิกองค์กรเกิดความผูกพันอย่างเหนียวแน่น ซึ่งมีประโยชน์ต่อองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะช่วยลดความกำกวมในการปฏิบัติตน และปฏิบัติของสมาชิก และสร้างความแตกต่างระหว่างองค์กรใดองค์กรหนึ่งให้มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน

จากการศึกษาแนวคิดที่ผ่านมาเกี่ยวกับอัตลักษณ์องค์กร การออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน และวัฒนธรรมองค์กรดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพที่ 2.13 เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังจะเห็นได้ในแผนภาพต่อไปนี้

แนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ภาพที่ 2.13 แผนภาพแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

2.5 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยในกลุ่มอัตลักษณ์พบว่าในช่วงปี 10 ปีที่ผ่านมา มีนักวิจัยหลายท่านศึกษาข้อมูลในด้านนี้ ตัวผู้วิจัยเองได้ทบทวนงานวิจัยเหล่านั้นจำนวนหลายชิ้น แต่ในที่นี้ขอยกมาเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานวิจัยที่มีความน่าสนใจและเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวน 6 ชิ้น ซึ่งแยกออกเป็น 3 กลุ่มงานวิจัย ได้แก่

กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาอัตลักษณ์

สุรสิทธิ์ เวทย์ประสิทธิ์ (2555) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชเพื่อออกแบบสภาวะแวดล้อมภายในอาคารอาศรมวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งพบว่าอัตลักษณ์ทางมิตินามธรรมจะแสดงออกมาในลักษณะความวิจิตร สง่า และเก๋ขลัง เกลา แล้วสะท้อนรูปธรรมให้เห็นด้วยผลผลิตทางวัฒนธรรมที่มีความประณีต สูงส่ง ผลิตภัณธ์ของชนชั้นสูง ศาสนา และคุณค่าในทางโลก สื่อความวิจิตรด้วยผลงานสู่การออกแบบที่เป็นรูปธรรมมีลักษณะเก๋ขลังเกลาของวัสดุ รูปทรง สัดส่วน แสงและสีอันทรงคุณค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ ชันผนิกและชูเกียรติ โพนแก้ว (2552) ที่ศึกษาการหาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์โดยการมีส่วนร่วม โดยอัตลักษณ์ที่เด่นชัดจะมีลักษณะเป็นนามธรรม คำหรือวลี เช่น “คนของพระราชชาข้าของแผ่นดิน” ซึ่งเป็นคำที่สะท้อนความเป็นราชภัฏ และคำว่า “ลูกพ่อขุนผาเมือง” แสดงตัวตนความเป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่น ซึ่งจะแตกต่างจากงานวิจัยของปจารีย์ วิสัยปาน (2553) ในการศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ซึ่งอัตลักษณ์จะปรากฏออกมาให้เห็นด้วยตาเปล่าในรูปธรรมอย่างชัดเจน คือ เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี มีสัญลักษณ์ที่สำคัญเป็นใบเสมาหินทรายพิมพ์พิลาป ถือเป็นโบราณวัตถุหลักและเป็นอัตลักษณ์อย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องอัตลักษณ์จึงสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ทางมิตินามธรรมหรือรูปธรรม ล้วนมีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของสถานที่นั้น และการที่จะรู้ได้ว่าอะไรเป็นอัตลักษณ์ที่แท้จริงนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือก งานวิจัยทั้ง 3 ชิ้นนี้ใช้วิธีเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการคัดเลือกอัตลักษณ์เหมือนกัน คือ เซึ่งปริมาณและเชิงสำรวจ ทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย โดยสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์จะถูกยอมรับและทุกคนรับรู้เข้าใจว่าเป็นตัวแทนขององค์กรนั้น

กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กิตติยา ศิริวงศ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดเลย จากการวิเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสายต่อนักเรียน คือ ความเป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่น ทำการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจจากแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางสถานะภาพส่วนบุคคลไม่มีผลกระทบต่อทัศนคติด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

และกลุ่มงานวิจัยอ้างอิงจากต่างประเทศ

Nailya, Yuliya, and Oksana (2015, p. 764 – 768) ศึกษาการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย จากวัฒนธรรมองค์กรสู่ความสำเร็จในการสร้างแบรนด์มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ (University Management: From Successful Corporate Culture to Effective University Branding) โดยการสำรวจจากมุมมองกลุ่มบุคคลภายนอกและมุมมองของกลุ่มบุคลากรภายในองค์กร Gummesson (1987) กล่าวว่า “บุคลากรขององค์กรทั้งหมดคือลูกค้าภายใน” กล่าวคือ วัฒนธรรมที่ดีควรจะต้องได้รับการสนับสนุนเห็นพ้องกันจากสมาชิกภายในก่อน จึงจะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสายตาคณะภายนอกได้ ซึ่งการศึกษาพบว่า “ชื่อเสียงขององค์กร และ ชื่อเสียงนักวิชาการ” who and what it is (ใครและเป็นอะไร) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างแบรนด์มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่มีความและบ่งบอกลักษณะขององค์กรได้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Martina, Alzbeta, and Erika (2015, p. 286 – 291) ซึ่งศึกษาความสำคัญของอัตลักษณ์องค์กรในบริษัทขนส่งทางน้ำ (The Importance of Corporate Identity in Water Transportation Company) ที่ได้พบว่า อัตลักษณ์องค์กรต้องได้รับการยอมรับจากพฤติกรรมองค์กรรวมทั้งหมายถึงมุมมองจากทั้งภายในและภายนอกองค์กรด้วยทั้งยังพบอีกว่า อัตลักษณ์องค์กรไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่แต่มันเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้องค์กรเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กรที่กำลังเกิดขึ้นใหม่หรือองค์กรเดิมที่ต้องการต้องการประสบความสำเร็จแบบยั่งยืน

จากการทบทวนงานวิจัยอ้างอิงจากต่างประเทศผู้วิจัยพบว่า อัตลักษณ์องค์กรในต่างประเทศมีการให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก และนับเป็นกลยุทธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และสามารถนำอัตลักษณ์นั้นมาประยุกต์ใช้ได้หลายรูปแบบทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ดังนั้นการสร้างความแตกต่างระหว่างองค์กรใดองค์กรหนึ่งจากอัตลักษณ์ จึงเป็นเสมือนตัวกำหนดบทบาทและทิศทางการดำเนินงานขององค์กรนั้นได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2.3 สรุปประเด็นที่ใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์	สุรสิทธิ์ เวทย์ประสิทธิ์	ชัยณรงค์ ชันฝนิก ชูเกียรติ โพนแก้ว	ปจารีย์ วิไลปาน	กิตติยา ศิริวงศ์	Nailya, Yuliya, and Oksana	Martina, Alzbeta, and Erika
ศึกษาประวัติศาสตร์ขององค์กร	✓	✓	✓	-	-	-
ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	-	✓	✓	-	✓	✓
ศึกษาสัญลักษณ์ขององค์กร	✓	✓	✓	-	✓	✓
ศึกษาวัฒนธรรมและพิธีกรรม	✓	✓	-	✓	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วนำมาสรุปเป็นหลักเกณฑ์สำคัญสำหรับคัดเลือก
อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ดังนี้

1. เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร

เหตุการณ์อันเป็นประวัติศาสตร์ขององค์กร ตั้งแต่อดีตการก่อตั้งจนถึงปัจจุบันที่ได้บันทึกไว้
หรือบอกเล่าต่อๆ กันมา (Robbins, 2548, น. 185-186) หรือเรื่องเล่าบนรากฐานของเหตุการณ์จริง
ที่ถูกบอกเล่าอยู่บ่อยครั้งและรับรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในองค์กร จะถูกเล่าแก่สมาชิกใหม่เพื่อ
รักษาค่านิยมขององค์กรไว้ (ณัฐพันธุ์ เขจรนันทน์, 2551, น. 256-258)

2. เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้างภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การปฏิสัมพันธ์ของ
นักศึกษา การใช้ภาษาในการสื่อสาร

3. เกณฑ์ด้านสัญลักษณ์

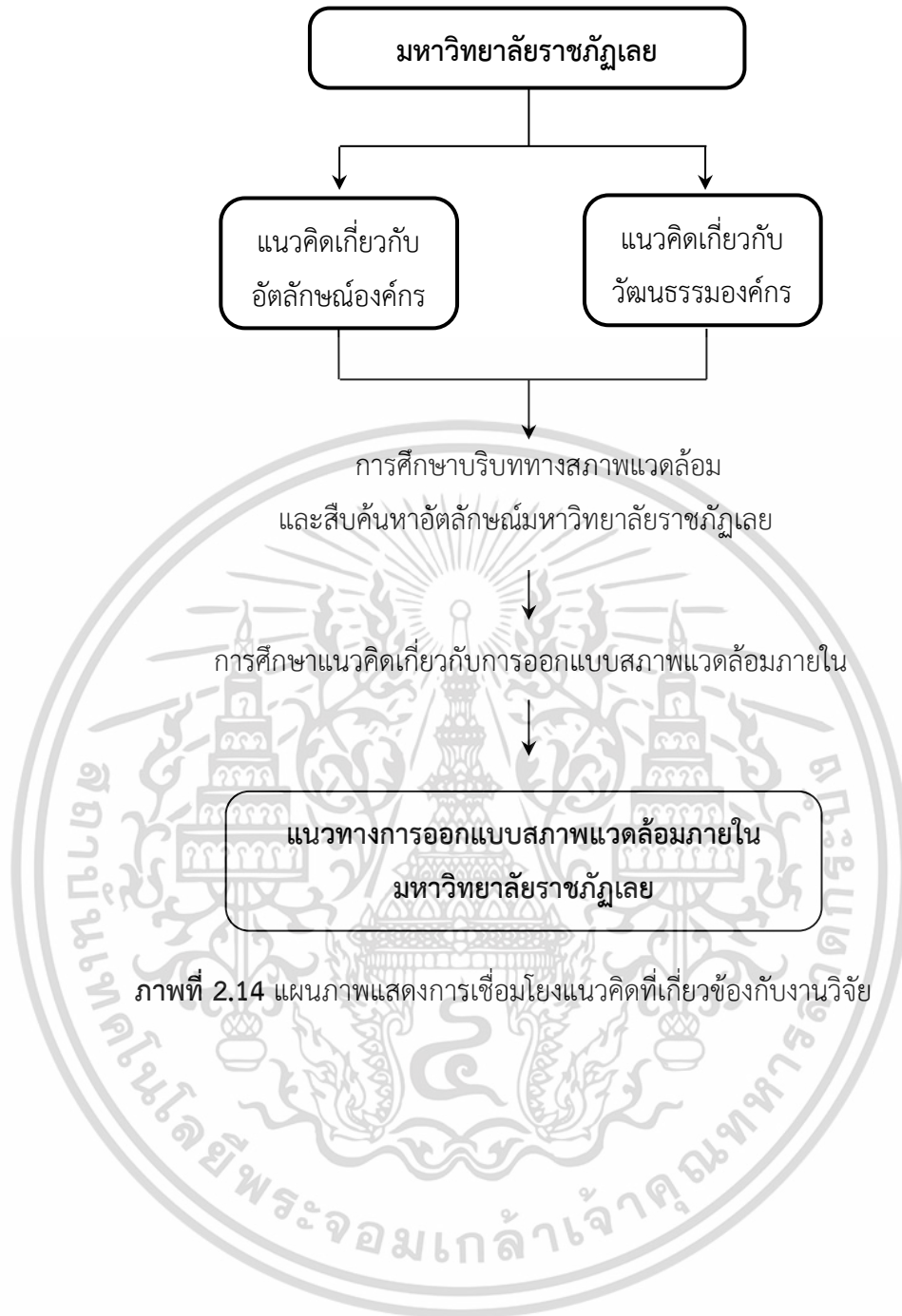
ลักษณะที่สำคัญต่างๆ เช่น วัตถุ การกระทำ หรือเหตุการณ์ที่ถ่ายทอดความหมายบางอย่าง
เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กร (ณัฐพันธุ์ เขจรนันทน์, 2551, น. 256-258)

4. เกณฑ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม

เป็นประเพณีของมหาวิทยาลัยที่จัดขึ้นทุกปีซึ่งได้รับการสืบทอดต่อๆ กันมา หรือพิธีกรรมที่
ปฏิบัติร่วมกันของนักศึกษาและบุคลากร โดยมีแนวทางที่เป็นลายลักษณ์อักษรและบอกเล่ากันรุ่นต่อ
รุ่น หรือเพลงประจำซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระทำซ้ำๆ บ่อยครั้ง เป็นการแสดงออกและเสริมค่านิยมที่
สำคัญขององค์กร เพื่อใช้จูงใจและสร้างความผูกพันบุคลากรกับองค์กร (Robbins, 2548, น. 185-
186)

2.6 กรอบการเชื่อมโยงแนวคิดงานวิจัย

ผู้วิจัยสร้างกรอบการเชื่อมโยงแนวคิด เพื่อให้เห็นถึงแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม
จนนำไปสู่แนวทางการออกแบบและเพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้อยู่ในขอบเขตที่กำหนดดังภาพที่ 2.14

ภาพที่ 2.14 แผนภาพแสดงการเชื่อมโยงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กร เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้ศึกษาบริบททางสังคม สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีหรือกิจกรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะ ซึ่งการดำเนินการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวได้จากการสำรวจ และนำไปวิเคราะห์สรุปหาอัตลักษณ์แท้จริง โดยอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การศึกษาวิจัยมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

โดยนำเสนอเป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคาร จะคัดเลือกจากอาคารที่มีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีงาม ทั้งยังสะท้อนอัตลักษณ์ให้แก่สมาชิกภายในได้เข้าใจตรงกัน ภายใต้อาคารที่เป็นศูนย์กลางของนักศึกษาและบุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
- 3.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการศึกษาวิจัย
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 เครื่องมือการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 3.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลการออกแบบ
- 3.6 การศึกษากรอบแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย
- 3.7 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

โดยละเอียดในแต่ละขั้นตอนต่างๆ ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารวิชาการ วารสารตีพิมพ์เผยแพร่ภายในสถาบัน เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึงบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้งทางด้านประวัติความเป็นมา แผนนโยบาย ลักษณะทางสภาพแวดล้อม ปรัชญาและวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัย วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนรูปแบบการถ่ายทอดอัตลักษณ์จากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลทุกประเด็นการศึกษาอย่างกว้างขวางสมบูรณ์และเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ในการวิจัย ตลอดจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อใช้อ้างอิงข้อมูล ตามที่ผู้วิจัยได้อธิบายและเรียบเรียงไว้ในบทที่ 2

3.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ทำการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และหาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มประชากรแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความจริง มีความน่าเชื่อถือตามศักยภาพของผู้ให้ข้อมูล และได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งกลุ่มประชากรในการศึกษาได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ผศ.ศักดิ์ชาย พวงจันทร์

รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

- ผศ.กฤษฎีชัย ชลพัทธ์สิทธิกุล

ข้าราชการบำนาญและครูภูมิปัญญาไทยด้านภาษาและวัฒนธรรมรุ่นที่ 4

- ผศ.ไทยโรจน์ พวงมณี

อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปกรรมและดิจิทัลอาร์ต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2. บุคลากรและนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key-Informants) ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับบริบททางสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- บุคลากร จำนวน 15 คน จากตำแหน่งงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ

- นักศึกษาภาคปกติ ศูนย์เลย จำนวน 8,983 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, น. 49) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 367 คน จากนักศึกษา 5 คณะ ได้แก่

คณะครุศาสตร์	จำนวน 91 คน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	จำนวน 89 คน
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	จำนวน 84 คน
คณะวิทยาการจัดการ	จำนวน 85 คน
และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	จำนวน 18 คน

- 3. ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

- ศิษย์เก่าช่วงที่ 1 การก่อตั้ง พ.ศ. 2519 – 2537 จำนวน 3 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศิษย์เก่าช่วงที่ 2 ยกฐานะ พ.ศ. 2538 – 2546 จำนวน 3 คน
- ศิษย์เก่าช่วงที่ 3 ได้รับพระราชทานชื่อใหม่ พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน จำนวน 4 คน

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
 - จากการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิเชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากตำแหน่งทางวิชาการ
2. เก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ
 - จากแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยจะเก็บจากนักศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified Sampling) และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ(Accidental Sampling)
 - จากแบบสอบถามปลายเปิด เก็บจากศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล(Snow Ball Sampling) เพื่อให้ทราบถึงภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ในมุมมองที่แตกต่างของแต่ละยุคสมัยการเปลี่ยนแปลงครอบครัวทุกประเด็น
3. เก็บข้อมูลภาคสนาม
 - โดยใช้วิธีสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participatory Observation) ร่วมกับวิธีการจดบันทึกข้อมูล การถ่ายภาพบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3.4 เครื่องมือการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือ 2 แบบ ดังต่อไปนี้

แบบที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลจากแนวคิดต่างๆ ดังที่ได้อ้างอิงไว้ในบทที่ 2 ซึ่งได้มาจากหนังสือ งานวิจัยบทความ เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ แผนที่ และบทความผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

แบบที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ทำการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เช่น ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม อัตลักษณ์ทางสัญลักษณ์ สภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากอดีตจนถึงปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านทัศนคติและความคิดเห็น
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเพื่อหาข้อมูลเชิงปริมาณ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรมา
 ประยุกต์เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์การคัดเลือกอัตลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร
2. เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม
3. เกณฑ์ด้านสัญลักษณ์
4. เกณฑ์ด้านประเพณีและวัฒนธรรม

โดยหลักเกณฑ์ข้างต้นจะนำมาใช้พิจารณาร่วมกับการกำหนดขอบเขตคำถาม ให้มีสอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย เพื่อสร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำแบบสอบถามที่ได้
 ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปทดลองใช้กับ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่าง
 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 20 ชุด

จากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามฉบับร่าง ภายหลัง
 การนำไปทดลองใช้ (Try-Out) โดยแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
 Scale) คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์
 แอลฟา ปรากฏผลได้ค่า 0.826 ในส่วนของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
 (Check-List) จะคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก(Discrimination) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (Standard Deviation: SD) ปรากฏผลได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.410 - 0.821

ผู้วิจัยจึงจะทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความชัดเจน และเหมาะสมตามผลการ
 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะเครื่องมือที่
 ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในมุมมองของนัก
 ศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยและศิษย์เก่า โดยใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกอัตลักษณ์ดังที่กล่าวไว้
 ข้างต้นเป็นตัวกำหนดค่าอัตลักษณ์ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
 ซึ่งมีหลักในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้
 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, น. 77)

ระดับความเป็นอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ค่าน้ำหนักคะแนนตัวเลือกตอบ
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยความเป็นอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 5.00 – 4.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 4.49 – 3.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์มาก
คะแนนเฉลี่ย 3.49 – 2.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 2.49 – 1.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.49 – 1.00	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์น้อยที่สุด

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้วิจัยจะคิดคะแนนรวมแต่ละชนิดของอัตลักษณ์ สมมติว่าชนิดของอัตลักษณ์ใดมีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ความเป็นอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมากที่สุด จะถือว่าชนิดของอัตลักษณ์นั้นเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

โดยผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามภายในวันที่ 10 เมษายน – 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

3.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลการออกแบบ

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากบทสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านทัศนคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และจากการสังเกตการณ์สภาพแวดล้อม บริบททางสังคม จะใช้วิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบการเขียนพรรณนาเชิงเหตุผล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

จากแบบสอบถามในมุมมองของนักศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย และศิษย์เก่าที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้วิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ ข้อมูล(Content Analysis) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 สังเคราะห์ผล

นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสังเคราะห์และเขียนพรรณนาเชิงเหตุผลและผล เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่สะท้อนอัตลักษณ์

3.6 การศึกษาแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย

การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย จะนำเสนอแนวคิดสื่อผ่านการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่มีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยทำการศึกษาอาคารที่มีลักษณะโดดเด่นและมีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 3 แห่ง เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาหาข้อแตกต่าง ข้อดี-ข้อเสีย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นสมควรจะลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้การถ่ายภาพ สัมภาษณ์ความคิดเห็นจากอาจารย์ นักศึกษา รวมถึงผู้ใช้งานอาคาร และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สรุปและอภิปราย โดยมีกรอบการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 3.1 แผนภาพแสดงกรอบการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ (กรณีศึกษา)

3.7 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

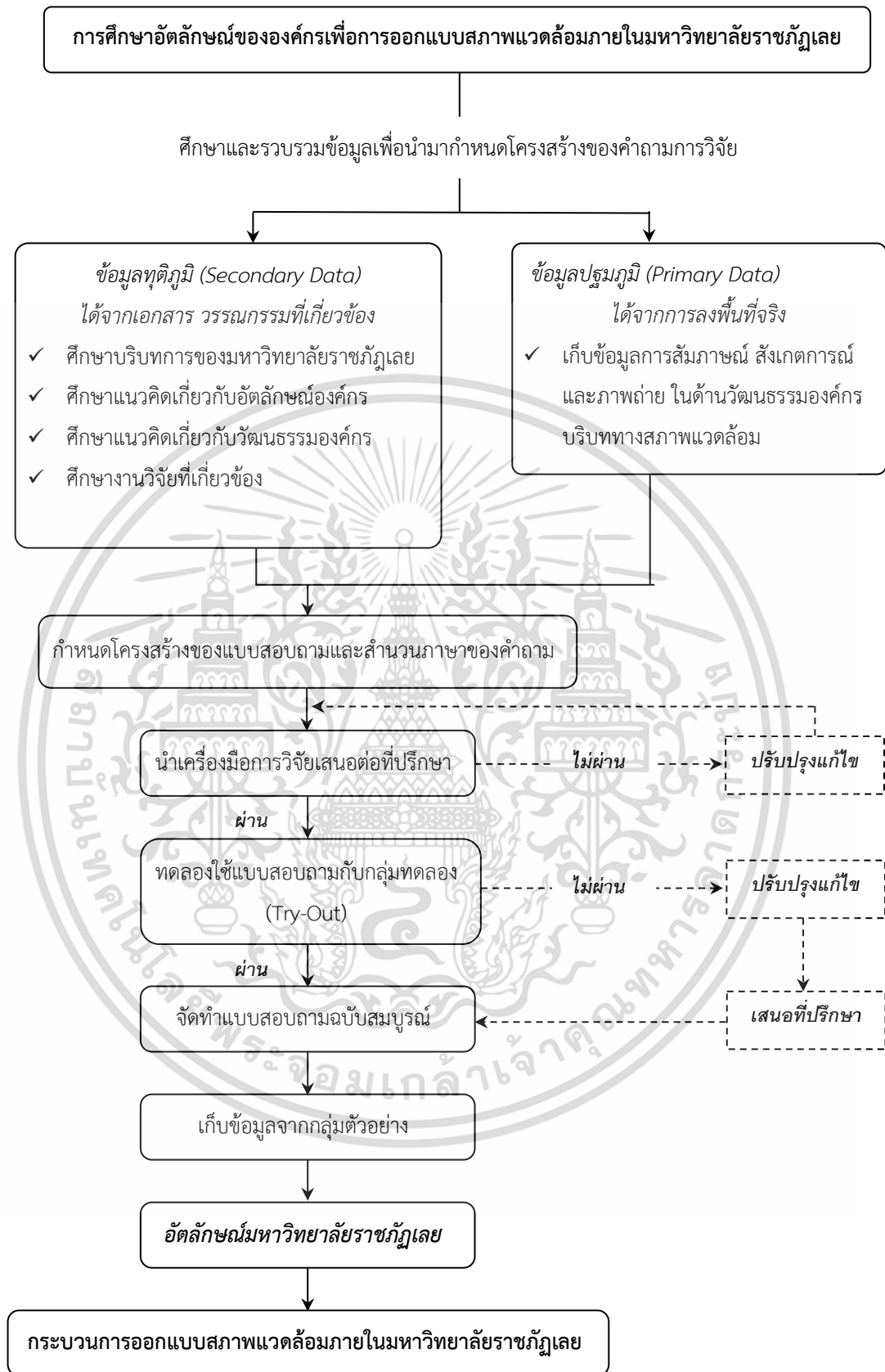
ขั้นตอนสุดท้ายในการวิจัย คือ การสรุปหาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยการใช้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นสื่อสะท้อนภาพลักษณ์ ซึ่งก่อนจะทราบอัตลักษณ์นั้น ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาจากเอกสารตีพิมพ์ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทความ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรืองานวิจัยที่ผ่านมา และเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาทำการวิเคราะห์ จนสามารถสรุปรูปแบบที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อให้บุคลากรรวมทั้งนักศึกษา ได้ตระหนักรู้ความเป็นตนเองและร่วมพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล”

และเพื่อให้แนวทางการศึกษาเข้าใจง่าย ผู้วิจัยจึงทำแผนภาพแสดงกรอบแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอย่างละเอียดไว้ในหน้าถัดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.2 แสดงกระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษาอัตลักษณ์

การศึกษอัตลักษณ์ขององค์กร เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตอบคำถามการวิจัยในบทที่ 1 ที่ว่า “อะไรคืออัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากภาคสนามโดยทำการศึกษาริบททางสังคม สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีหรือกิจกรรมอันเป็นลักษณะเฉพาะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นลำดับต่อไปนี้

4.1 ผลศึกษาริบททางสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการคัดเลือกอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4.1 ผลศึกษาริบททางสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 จากการศึกษข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ภาคสนามมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมีความเป็นท้องถิ่นที่แสดงผ่านทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน เช่น วัฒนธรรมการใช้ภาษาเลย จากที่ผู้วิจัยได้ยืมได้ฟังบทสนทนาของนักศึกษาหลายคน พบว่านักศึกษาส่วนมากจะใช้ภาษาและสำเนียงพื้นถิ่นพูดคุยสื่อสารกันระหว่างกัน ใช้ภาษากลางกับอาจารย์และติดต่อหน่วยงานราชการในมหาวิทยาลัย และจากการได้ร่วมพูดคุยกับกลุ่มนักศึกษาทราบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่น เริ่มตั้งแต่การรับน้อง รุ่นพี่ที่ให้รุ่นน้องทุกคนแนะนำตัวเองเป็นภาษาเลย จึงพูดได้ติดปากและไม่กระดากอายในการสื่อสาร

ภาพที่ 4.1 ภาพวิดีโอที่ค้นจากนันทนาการ LRU รุ่นพี่ให้รุ่นน้องแนะนำตัวเป็นภาษาถิ่นตัวเอง

(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=QKMLivOMG0>)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิใช่เพื่อเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังมีเยาวชนอาสาสมัครรักถิ่นไทย คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้จัดทำวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมให้คนไทยรักและสืบสานภาษาไทย และคณะวิทยาการจัดการจัดการที่เปิดสอนวิชาไทยศึกษาซึ่งจะศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงภาษาพูดไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยนำเสนอเป็นวีดิทัศน์ที่ศึกษาเกี่ยวกับสำเนียงการพูดของแต่ละอำเภอในจังหวัดเลย นับว่าเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยแข็งแกร่งมากอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ยังเป็นการอนุรักษ์ภาษาเลยที่นับวันจะยิ่งเลือนหายไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมปัจจุบัน

ภาพที่ 4.2 ภาพจากวีดิทัศน์เยาวชนอาสาสมัครรักถิ่นไทยเลย
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=wn1S5SMOHRk>)

ภาพที่ 4.3 ภาพจากวีดิทัศน์ภาษาและวรรณกรรม ม.ราชภัฏเลย(ส่วนหนึ่งของวิชาไทยศึกษา)
(ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=eHbW1U0mVZA>)

ในสภาพแวดล้อมด้านสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยสังเกตได้คือ มีการนำเอาลวดลายหน้ากากผีตาโขน ซึ่งเป็นประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเลย มาลดทอนรายละเอียดใช้เป็นลายเสื้อนักศึกษาใหม่ (เสื้อเฟรชชี) และนำต้นจันทน์ผา ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมาใช้เรียกขานนักศึกษา เช่น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จันทร์ผาซ่อที่ ๔๐ และใช้ดอกจันทร์ผาบนปกของวารสาร LRU Newsletter ซึ่งเป็นวารสารของมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.4 เสื้อรุ่นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยรุ่นที่ 40 (ที่มา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เมื่อวันที่ 30 ส.ค. 2560)

ภาพที่ 4.5 ปกวารสาร LRU Newsletter ปีที่ 2 ฉบับที่ 21 ประจำเดือน เมษายน-พฤษภาคม 2560

(ที่มา หน่วยงานประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2560)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมหรือสิ่งก่อสร้างภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผู้วิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมโดยรวมเป็นอาคารคอนกรีตเรียบๆ ทรงเหลี่ยมคล้ายอาคารของราชการที่มีอยู่ทั่วไป ภายในอาคารประกอบด้วยอุปกรณ์สำนักงาน เน้นรูปแบบการใช้งานของพื้นที่นั้น หลังคาทรงมนิลาที่มุงด้วยกระเบื้องสีเขียวซึ่งแสดงถึงสีประจำของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีความหมายนัยถึง ความเป็นพื้นถิ่น ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม

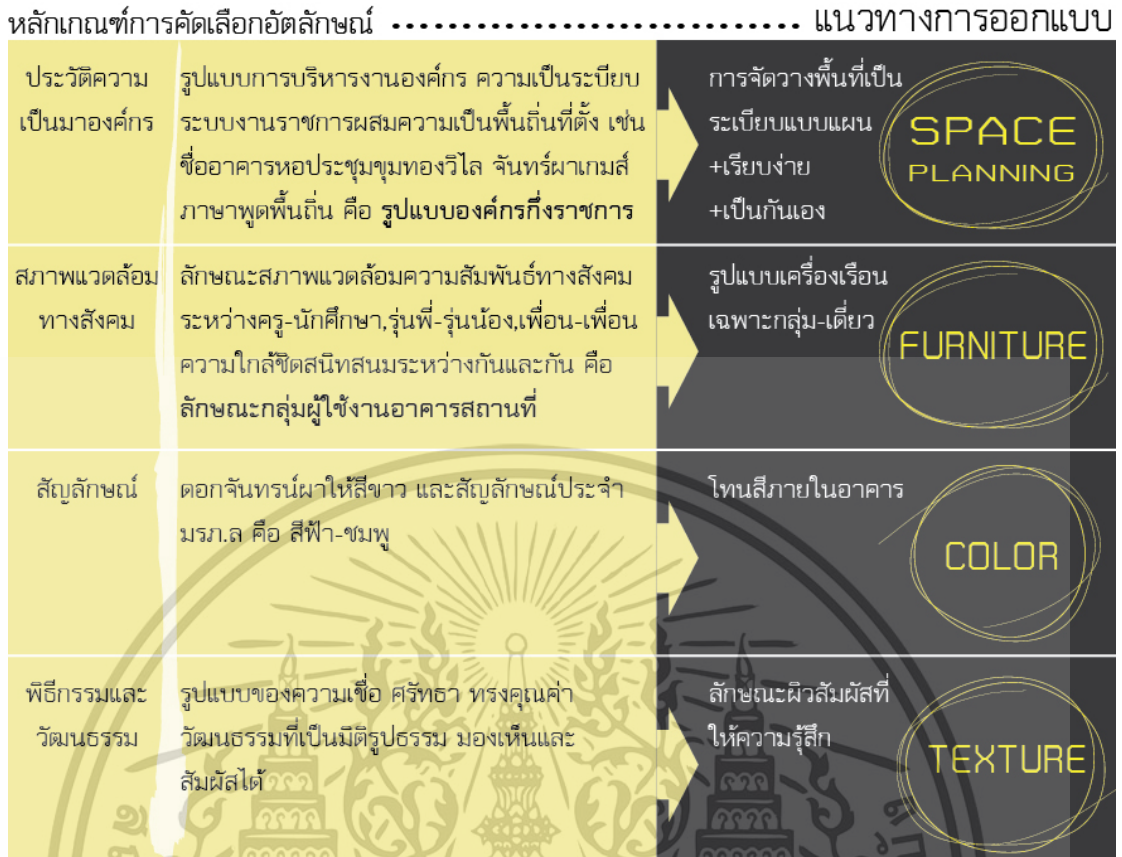

ภาพที่ 4.6 รูปทรงอาคารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
(ที่มา สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สืบค้นจาก <http://alumni.lru.ac.th>)

กล่าวโดยสรุป จากการลงพื้นที่สำรวจมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นมหาวิทยาลัยประจำจังหวัดเลย ทั้งยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของไทยเลย นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจรัฐที่ครอบคลุมรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จนไม่อาจแสดงออกความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองได้เด่นชัดด้วยการมองเห็น หากแต่ชัดเจนในการสัมผัสบรรยากาศ สังคม วัฒนธรรม เป็นการผสมผสานความกลมกลืนของวัฒนธรรมและอำนาจรัฐส่วนกลาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการศึกษา โดยนำเอาหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอัตลักษณ์มาใช้ในกระบวนการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามแผนภาพที่ 4.7 ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.7 แผนภาพแสดงการแปรรูปหลักเกณฑ์การคัดเลือกอัตลักษณ์สู่กระบวนการออกแบบ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการคัดเลือกอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการศึกษา 3 กลุ่ม

- ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับบริบททางสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 - จากการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านให้ความเห็นตรงกันในประเด็น **ความภาคภูมิใจใน มรภ.ล.** ว่าเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น พัฒนาชุมชนทั้งด้านการท่องเที่ยว การเกษตร อาหาร การค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8 ภาพถ่าย ผศ.กฤษฎีชัย ชลพัชรสิทธิกุล
(ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560)

ผศ.กฤษฎีชัย ชลพัชรสิทธิกุล ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “มหาวิทยาลัยที่ช่วยพัฒนาท้องถิ่น โดยสมัยก่อนจะคัดเลือกเด็กจากแต่ละตำบลเข้ามาเรียน เมื่อเรียนจบก็กลับไปพัฒนาท้องถิ่นเกิด ความภาคภูมิใจ คือ การได้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และรักถิ่นเกิด คนท้องถิ่นรักท้องถิ่น”

- **จุดแข็งของ มรภ.ล.** นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การช่วยเหลือชุมชนและงานวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น ผศ.กฤษฎีชัย ชลพัชรสิทธิกุล ให้สัมภาษณ์ประเด็นเรื่องจุดแข็งของ มรภ.ล. เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “อาจารย์เก่งมีทักษะความสามารถ มีจิตอาสาและเป็นนักกิจกรรมจัดงานโครงการพัฒนาร่วมชุมชน”
- **สภาพสังคมระหว่างอาจารย์-นักศึกษา** นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 ให้ความเห็นตรงกันคือ เป็นแบบเฉพาะกลุ่มบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของอาจารย์ ซึ่งอายุมีผลต่อความใกล้ชิด ทั้งนี้นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ในอดีตครูกับนักศึกษามีความใกล้ชิดเนื่องจากนักศึกษามีจำนวนน้อย แต่ในปัจจุบันนักศึกษาเพิ่มขึ้นทำให้สภาพสังคมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาห่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.9 ภาพถ่าย ผศ.ไทยโรจน์ พวงมณี
(ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560)

ผศ.ไทยโรจน์ พวงมณี ได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “สภาพสังคมระหว่างอาจารย์-นักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล และอายุของอาจารย์ อายุส่งผลต่อความใกล้ชิดกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา”

- **Meaning สีฟ้า-ชมพู** ซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัย นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 ให้ความเห็นว่า สีฟ้า มาจากสีของตราประจำจังหวัดเลย หมายถึงความสามัคคี ส่วนสีชมพู เป็นสีแห่งความรัก ความประนีประนอม อาจะมีที่มาจากพระธาตุศรีสองรัก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งมิตรภาพ แต่ ผศ.ไทยโรจน์ พวงมณี ให้สัมภาษณ์อีกมุมมองหนึ่ง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “ที่มาของสีชมพูไม่ใช่พระธาตุศรีสองรัก เพราะตามความเชื่อตัวแทนสีพระธาตุศรีสองรักคือสีขาว จะไม่ใช่สีแดงแม้จะผสมสีขาวให้เป็นสีชมพูแล้วก็ตาม”
- **Meaning ต้นจันทน์ผา** ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นตรงกันว่า เป็นสัญลักษณ์แห่งความอดทน แข็งแกร่ง ใช้ดอกของต้นจันทน์ผาเป็นตัวแทนสื่อความหมาย ทั้งนี้ ผศ.กฤษฎิ์ชัย ชลพัชรสิทธิ์กุล ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “ต้นจันทน์ผาเป็นต้นไม้หายาก ขึ้นตามหน้าผาสูงโขดหินปูน เติบโตช้า เปรียบเสมือนการเรียนของนักศึกษาที่ค่อยๆ เติบโต พัฒนาอย่างมั่นคงแข็งแรง”
- **นิยามความเป็น มรภ.ล.** ในความเห็นของนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ **“มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น”**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.10 ภาพถ่าย ผศ.ศักดิ์ชาย พวงจันทร์

(ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560)

ผศ.ศักดิ์ชาย พวงจันทร์ ได้นิยามสั้นๆ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560 ว่า “มหาวิทยาลัย
ท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น”

- ส่วนที่ 2 สรุปผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
นักศึกษาภาคปกติ ศูนย์เลย จำนวน 367 คน และบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
จำนวน 15 คน รวม 382 คน โดยแบ่งตามเกณฑ์การคัดเลือกอัตลักษณ์ 4 หัวข้อดังนี้
เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร

- คำว่า “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน”
- คำว่า “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ พัฒนาท้องถิ่นสู่สากล”
- คำว่า “ทุ่งชุมทอง”

เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

- อาคารศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย
- อาคารวิทยุการ
- ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย

เกณฑ์ด้านด้านสัญลักษณ์

- ตราพระลัญจกร
- ต้นจันทร์ผา
- สีฟ้า-ชมพู
- ศาลเจ้าปู่

เกณฑ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม

- พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน
- กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไทราชภัฏเลยบันเทิงศิลป์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อัตลักษณ์ของนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Rating scale) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1 และ ภาพที่ 4.11

ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลไว้ดังนี้

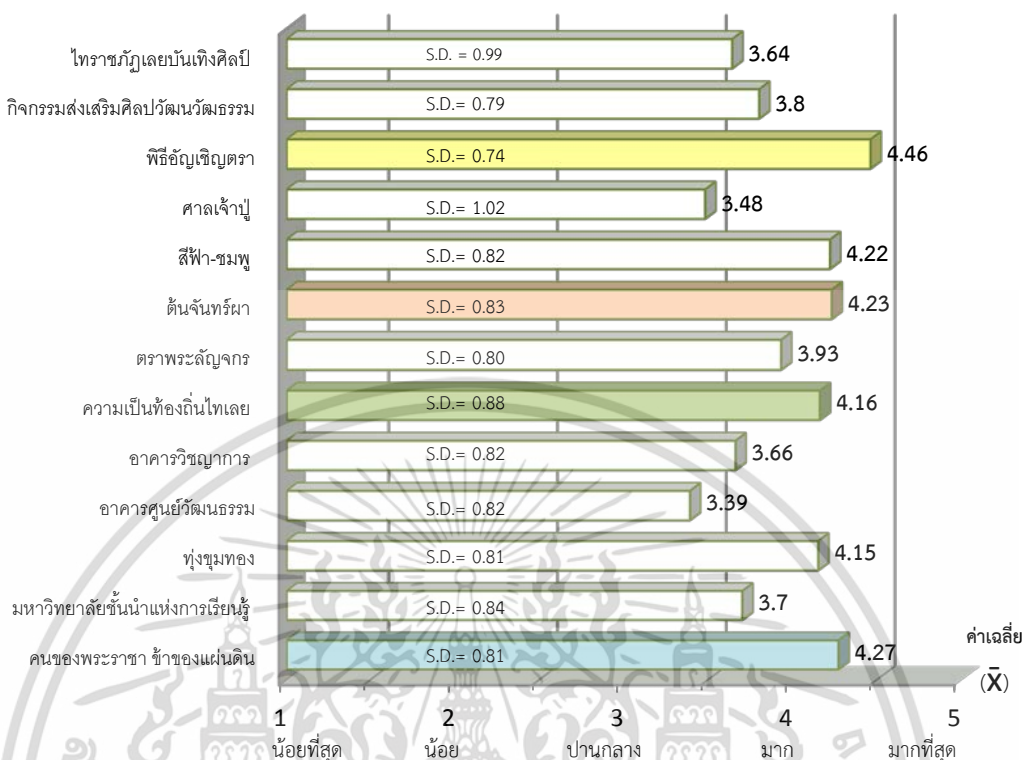
คะแนนเฉลี่ย 5.00 – 4.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 4.49 – 3.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์มาก
คะแนนเฉลี่ย 3.49 – 2.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 2.49 – 1.50	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.49 – 1.00	แปลว่า	มีความเป็นอัตลักษณ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	\bar{X}	S.D.
คำว่า “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน”	4.27	0.81
คำว่า “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ พัฒนาท้องถิ่นสู่สากล”	3.70	0.84
คำว่า “ทุ่งซุมทอง”	4.15	0.81
อาคารศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย	3.60	0.82
อาคารวิทยุการ	3.66	0.82
ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย	4.16	0.88
ตราพระลัญจกร	3.93	0.80
ต้นจันทร์ผา	4.23	0.83
สีฟ้า-ชมพู	4.22	0.82
ศาลเจ้าปู่	3.85	1.02
พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน	4.46	0.74
กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นท้องถิ่น	3.80	0.79
ไทราชภัฏเลยบันเทิงศิลป์	3.64	0.99

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นอัตลักษณ์

ภาพที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

จากตารางที่ 4.1 และ ภาพที่ 4.11 พบว่าระดับความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามทัศนคตินักศึกษาและบุคลากร เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร โดยคำว่า “คนของพระราชินีของแผ่นดิน” อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เกณฑ์ด้านสัญลักษณ์ คือ ต้นจันทร์มา อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และเกณฑ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม คือ พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.39-4.46 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลได้ดังนี้

ระดับความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามทัศนคตินักศึกษาและบุคลากร อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มากที่สุด ผลของการวิจัยไม่พบรายการใดที่อยู่ในเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในระดับนี้

ระดับความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามทัศนคตินักศึกษาและบุคลากร

แบ่งจากหลักเกณฑ์การคัดเลือกอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.70-4.27 ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

ลำดับที่ 1 คำว่า “คนของพระราชชา ข้าของแผ่นดิน” ($\bar{X} = 4.27$)

ลำดับที่ 2 คำว่า “ทุ่งชุมทอง” ($\bar{X} = 4.15$)

ลำดับที่ 3 คำว่า “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ พัฒนาท้องถิ่นสู่สากล” ($\bar{X} = 3.70$)

เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.39-4.16 ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

ลำดับที่ 1 ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย ($\bar{X} = 4.16$)

ลำดับที่ 2 อาคารวิษณุการ ($\bar{X} = 3.66$)

ลำดับที่ 3 อาคารศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย ($\bar{X} = 3.39$)

เกณฑ์ด้านสัญลักษณ์ อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.48-4.23 ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

ลำดับที่ 1 ต้นจันทร์ผา ($\bar{X} = 4.23$)

ลำดับที่ 2 สีฟ้า-ชมพู ($\bar{X} = 4.22$)

ลำดับที่ 3 ตราพระลัญจกร ($\bar{X} = 3.93$)

ลำดับที่ 4 ศาลเจ้าปู่ ($\bar{X} = 3.48$)

เกณฑ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.64-4.46 ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

ลำดับที่ 1 พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน ($\bar{X} = 4.46$)

ลำดับที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.80$)

ลำดับที่ 3 ไทราชภัฏเลยบันเทิงศิลป์ ($\bar{X} = 3.64$)

ระดับความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามที่ศนคศนศึกษาและบุคลากร อยู่ในระดับความเป็นอัตลักษณ์น้อยและน้อยที่สุด ผลของการวิจัยไม่พบรายการใดที่อยู่ในเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในระดับนี้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และข้อเสนอแนะอื่นๆของนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้ตอบ/ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวน	ร้อยละ
ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	335	87.70
ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	47	12.30
รวม	382	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจากตารางที่ 4.2 พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 382 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และข้อเสนอแนะอื่นๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.70 ส่วนที่เหลือเป็นผู้ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด คิดเป็นร้อยละ 12.30

ซึ่งความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และข้อเสนอแนะอื่นๆ มีรายละเอียดแสดงเป็นค่าความถี่และร้อยละ จำแนกเป็นข้อๆ ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสิ่งที่แสดงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สิ่งที่แสดงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ค่าความถี่	ร้อยละ
ภาษาเลย	202	60.31
ดอกจันทร์ผา	51	15.22
บรรยากาศ(ทะเลหมอก)	23	6.86
เครื่องแบบนักศึกษาและตราสัญลักษณ์	16	4.78
อาคารศูนย์วัฒนธรรม	12	3.58
อื่นๆ	27	8.06
ไม่มี	4	1.19
รวม	335	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่แสดงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มากที่สุด ได้แก่ ภาษาเลย คิดเป็นร้อยละ 60.31 รองลงมา ได้แก่ ดอกจันทร์ผา คิดเป็นร้อยละ 15.22 และน้อยที่สุด ได้แก่ ไม่มีสิ่งที่แสดงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คิดเป็นร้อยละ 1.19

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับอาคารในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความสำคัญและทรงคุณค่า

อาคารในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความสำคัญและทรงคุณค่า	ค่าความถี่	ร้อยละ
อาคารวิบูลการ	137	40.9
อาคาร 18 (ตึกเรียนรวม 8 ชั้น)	45	13.43
ตึก 2 คณะครุศาสตร์	43	12.83
ไม่มี	36	10.75
หอประชุมชุมชนทองวิไล	20	5.97
ตึก 3 คณะวิทยาศาสตร์	18	5.37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับอาคารในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความสำคัญและทรงคุณค่า

อื่นๆ	36	10.75
รวม	335	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอาคารในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่มีความสำคัญและทรงคุณค่า มากที่สุด ได้แก่ อาคารวิทยุการ คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมา ได้แก่ อาคาร 18 (ตึกเรียนรวม 8 ชั้น) คิดเป็นร้อยละ 13.43 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 10.75

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการที่เป็นที่รู้จักกันภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการ	ค่าความถี่	ร้อยละ
ไม่มี	122	36.42
ม.เลย	76	22.69
ราชภัฏเลย	58	17.31
วค.(วิทยาลัยครูเลย)	53	15.82
มหาวิทยาลัยในม่านหมอก	26	7.76
รวม	335	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการที่เป็นที่รู้จักกันภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มากที่สุด ได้แก่ ไม่มีชื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.42 รองลงมา ได้แก่ ม.เลย คิดเป็นร้อยละ 22.69 ราชภัฏเลย คิดเป็นร้อยละ 17.31 วค.(วิทยาลัยครูเลย) คิดเป็นร้อยละ 15.82 และมหาวิทยาลัยในม่านหมอก คิดเป็นร้อยละ 7.76 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ค่าความถี่	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	312	93.14
อยากให้มียุทธศาสตร์เป็นของตัวเองและเห็นชัดเจน	14	4.18
อยากให้นักศึกษาแต่งชุดพื้นเมืองสัปดาห์ละครั้ง	5	1.49
อื่นๆ	4	1.19
รวม	335	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปยังเว็บไซต์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มากที่สุด ได้แก่ ไม่มีข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 93.14 รองลงมา ได้แก่ อยากให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองและเห็นชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 4.18 อยากให้นักศึกษาแต่งชุดพื้นเมืองสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.49 และ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ตามลำดับ

- **ส่วนที่ 3** สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน

- สิ่งที่แสดงถึงความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

จากบทสัมภาษณ์พบว่า 5 ใน 10 คน ให้ความเห็นตรงกันคือ ความเป็นท้องถิ่น ความเป็นธรรมชาติ ผศ.ดร. ศักดินาภรณ์ นันท์ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560 ไว้ว่า “ความเป็นอิสระด้านวิชาการและเป็นคลังสมองของท้องถิ่น คือสิ่งที่บ่งบอกความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย”

- บรรยากาศในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ให้สัมภาษณ์ 6 ใน 10 คน ให้ความเห็นตรงกัน พบว่า บรรยากาศในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง ความเป็นมิตรไมตรี ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า บรรยากาศระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่มีความใกล้ชิดพบได้เฉพาะกลุ่มขึ้นอยู่กับช่วงอายุ ผศ.กฤษณ์ชัย ชลพัชรสิทธิกุล ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ว่า “เมื่อยังเป็นวิทยาลัยครู ครูกับนักเรียนมีความสนิทสนมกัน เสมือนพี่น้อง สามัคคีกลมเกลียว เพราะมีจำนวนคนน้อย แต่ในปัจจุบันบรรยากาศระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างไปจากเดิมมาก แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ 1. บรรยากาศแบบแม่-ลูก 2. บรรยากาศแบบแบ่งชนชั้น และ 3. บรรยากาศแบบกึ่งกลาง ซึ่งบรรยากาศแบบที่ 3 จะพบมากที่สุดภายในมหาวิทยาลัย”

- วัสดุ พื้นผิว ลวดลาย ที่แสดงความเป็นท้องถิ่นในงานตกแต่ง

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า ไม่มี ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า การใช้งานมีความสำคัญกว่าการตกแต่ง ทางส่วนกลางของมหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นและพัฒนาด้านการใช้งานมากกว่า แต่ในมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วน มองว่ามหาวิทยาลัยควรมีวัสดุ พื้นผิว ลวดลาย ที่แสดงความเป็นท้องถิ่นหรือการใช้สี จึงหมาะออกแบบงานตกแต่งเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์

- สีที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัย

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดให้ความเห็นตรงกัน คือ สีฟ้า- ชมพู ผศ.ดร. พยุงพร ศรีจันทพงษ์ ให้ความหมายเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560 ว่า “สีฟ้า มาจากธงประจำจังหวัดเลย ทะเลภูเขา สีของท้องฟ้า และสีชมพู คือความรัก ความสามัคคี”

ภาพที่ 4.12 ภาพถ่าย ผศ.ดร.ศรีจิตรา นวรัตน์ภรณ์ และ ผศ.ดร.พยุภร ศรีจันทวงษ์
(ให้สัมภาษณ์ร่วมกันเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560)

- นิยามมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผู้ให้สัมภาษณ์ 6 ใน 10 คน ให้คานิยามมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยว่า “มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น” ผศ.ดร. ศักดินาภรณ์ นันท์ ให้คานิยามเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560 ไว้ว่า “*Local University*”

ภาพที่ 4.13 ภาพถ่าย ผศ.ดร. ศักดินาภรณ์ นันท์
(ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

จากผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในบทที่ 4 ทำให้ผู้วิจัยทราบอัตลักษณ์องค์กร(Corporate Identity)ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยทั้ง 4 ด้าน คือ อัตลักษณ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร อัตลักษณ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อัตลักษณ์ด้านสัญลักษณ์ และอัตลักษณ์ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม ซึ่งอัตลักษณ์องค์กรนำไปสู่คำสำคัญ(Keyword) ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 5.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 5.2 การเชื่อมโยงอัตลักษณ์สู่แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน
- 5.3 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน
- 5.4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้วิจัยทำการสำรวจมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยเลือกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดใกล้เคียง 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อสำรวจลักษณะอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นอีสานที่อยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคเดียวกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อีกทั้งผู้วิจัยสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาได้สะดวก และมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีชื่อเสียงและมีอัตลักษณ์โดดเด่น 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อสำรวจลักษณะอัตลักษณ์และการนำอัตลักษณ์มาประยุกต์ใช้ทางสถาปัตยกรรมจนเกิดความงาม ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรม

โดยกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง จะนำเสนอในรูปแบบภาพประกอบ แล้ววิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากกรณีศึกษาเป็นแนวทางการออกแบบต่อไป

ภาพที่ 5.1 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ภาพที่ 5.2 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ภาพที่ 5.3 ภาพถ่ายกรณีศึกษาที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสังเกตสภาพแวดล้อมกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง สามารถวิเคราะห์ลักษณะทางอัตลักษณ์ได้ดังนี้

1. ลักษณะทางสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง ทำให้เห็นความแตกต่างและอัตลักษณ์เฉพาะได้อย่างชัดเจน สะท้อนออกมาให้เห็นด้วยสายตาทางรูปแบบสถาปัตยกรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีลักษณะทางอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมากที่สุด รองลงมาคือมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีการเชื่อมโยงลักษณะอัตลักษณ์ที่คล้ายกันคือ การนำเอาต้นแบบอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมีความงดงามทางสถาปัตยกรรม มาประยุกต์ใช้กับอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น รูปแบบหลังคา หน้าต่างไม้บานเกร็ด ลูกกรงไม้ ราวจับ บันได และการใช้สี ทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดและอัตลักษณ์เฉพาะของมหาวิทยาลัย เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่ง มองเห็นด้วยตาและจับต้องได้ สมาชิกภายในมีรู้จักและเข้าใจตรงกัน บุคคลภายนอกจดจำลักษณะทางอัตลักษณ์ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 5.4 ภาพต้นแบบอาคารเก่าที่นำมาประยุกต์ใช้กับอาคารที่สร้างขึ้นใหม่

3. ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยรับทราบข้อมูลจากการสอบถามคุณวันชัย ศรีเหนี่ยว คิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะครุศาสตร์ รุ่น 1 เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2560 ว่า “นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์คือลูกพ่อขุนผาเมือง” ซึ่งภายในมหาวิทยาลัยมีอนุสาวรีย์จำลองของพ่อขุนผาเมืองจากอำเภอหล่มสัก กล่าวโดยสรุปคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีอัตลักษณ์ของตนเอง แต่ไม่ได้เชื่อมโยงสัญลักษณ์สู่การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สะท้อนตัวตนให้สมาชิกภายในและบุคคลภายนอกเห็นด้วยสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.5 ภาพถ่าย คุณวันชัย ศรีเหนียว
(เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2560)

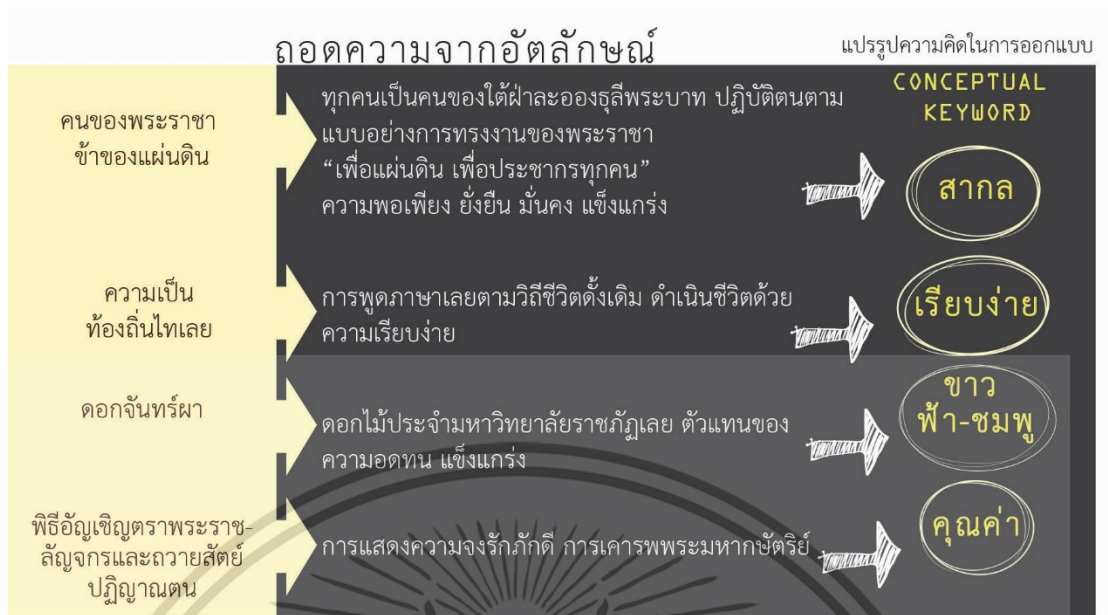
สรุป จากกรณีศึกษาทำให้ผู้วิจัยทราบแนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน คือ การคงไว้ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ และนำมาประยุกต์ใช้ระหว่างยุคสมัยเก่ากับยุคสมัยใหม่ ให้กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ออกแบบให้เป็นสถานที่ที่มีความเป็นสากล คนทุกคนทั้งสมาชิกภายในและผู้มาเยี่ยมเยียนสามารถผ่อนคลาย ใช้ได้ทุกคน รูปแบบการจัดวางเครื่องเรือนจะเน้นที่การใช้วัสดุธรรมชาติร่วมกับวัสดุที่มีแข็งแรงทนทาน เช่น ไม้ แสตนเลส โดยจัดวางเป็นกลุ่มๆ ตามขนาดของกลุ่มผู้ใช้งาน เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อกิจกรรมการใช้งาน

5.2 การเชื่อมโยงอัตลักษณ์สู่แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

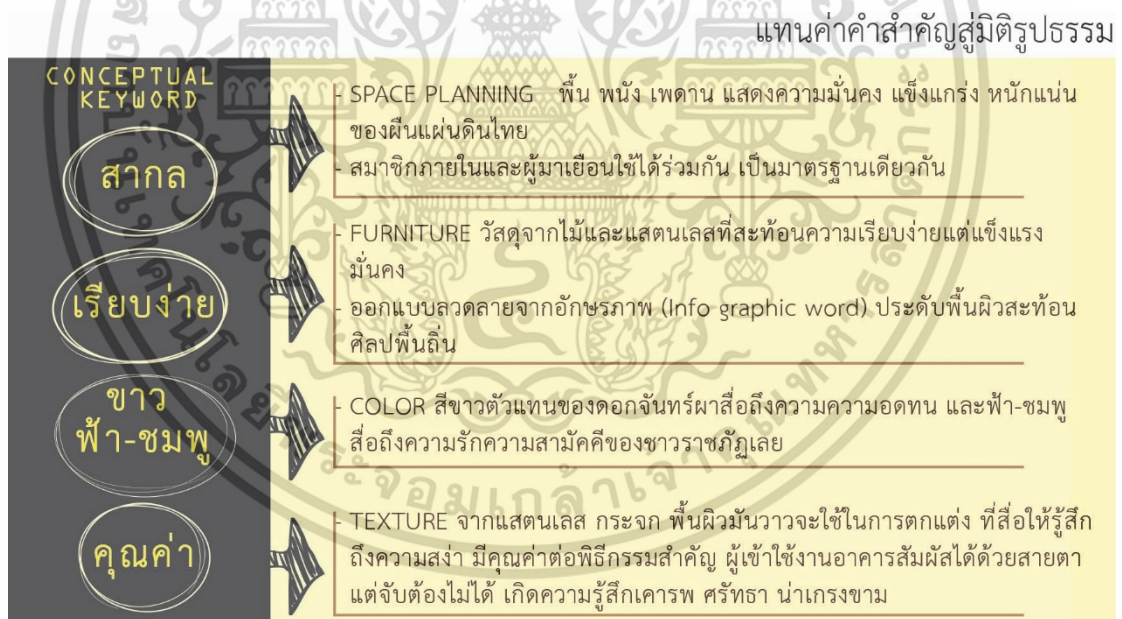
จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้นำผลการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติ(spss)และจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นต่างๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ได้ผลการวิจัยที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร คือ “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย ด้านสัญลักษณ์ คือ ต้นจันทน์ผา ด้านพิธีกรรมและวัฒนธรรม คือ พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน จึงนำมาซึ่งกระบวนการเรียบเรียงข้อมูล

และจากอัตลักษณ์ที่มีมีดินามธรรม สู่การแปรรูปความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยแทนค่าให้เป็นคำสำคัญ(Keyword) ที่มีมิติเป็นรูปธรรม เพื่อให้เชื่อมโยงกับแนวทางการออกแบบ โดยสรุปความสัมพันธ์ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.6 แผนภาพแสดงแนวความคิดการตีความอัตลักษณ์สู่ Keyword ในการออกแบบ

ภาพที่ 5.7 แผนภาพแสดงการแทนค่านามธรรมสู่รูปรธรรมในการออกแบบ

จากแผนภาพที่แสดงถึงการแปรรูปจากคำสำคัญสู่งานออกแบบ สามารถสรุปแนวความคิดการใช้
วัสดุตกแต่งดังนี้

1. วัสดุตกแต่งพื้น

- ปูนซีเมนต์ขัดมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. วัสดุตกแต่งผนัง

- ทำสีขาว-ฟ้า-ชมพู
- ผนังคอนกรีตแบบหล่อสำเร็จรูป
- แสตนเลส
- กระจกใสหนา 10 มิลลิเมตร สก๊ตลายอักษรภาพภาษาถิ่น

3. วัสดุตกแต่งเพดาน

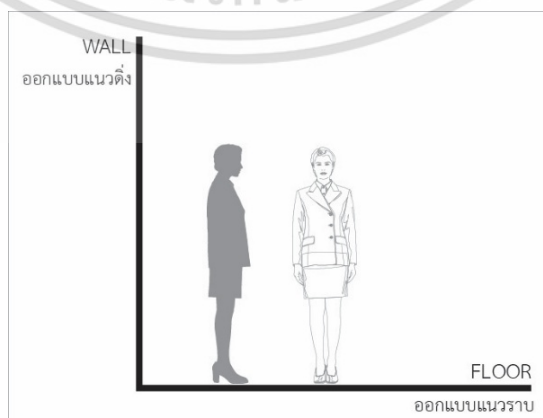
- โครงคร่าเหล็กชุบสังกะสี กรุแผ่นยิปซัมบอร์ดหนา 10 มิลลิเมตร ฉาบเรียบทาสีน้ำพลาสติกอคริลิกสีขาว
- แสตนเลส

4. เครื่องเรือน วัสดุจากไม้จริง เนื้อแข็งทำสีธรรมชาติเคลือบเนื้อไม้ เพื่อคงสภาพผิวไม้และง่ายต่อการบำรุงรักษา เน้นรูปแบบความเรียบง่าย ขาเครื่องเรือนเป็นวัสดุจากเหล็กชุบโครเมียม ให้ความรู้สึกเกลี้ยงเกลา เรียบง่าย

5. งานระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟเพดานใช้หลอด LED 220V. สีขาว ขั้วต่อเกลียวมาตรฐาน ติดราง (Track Light)

5.3 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กรมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คือ คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน ผู้วิจัยตีความถึง ความมั่นคง ความแข็งแกร่ง และความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนั้นจึงออกแบบผนังในแนวตั้ง โดยใช้เส้นตรงตั้งฉากกับพื้น เพื่อให้รู้สึกสูงส่ง่า มั่นคง และออกแบบพื้นในแนวราบเรียบ ให้รู้สึกถึงความหนักแน่น

ภาพที่ 5.8 ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ในการนำไปใช้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทนสีในการออกแบบ (Mood and Tone)

จากข้อมูลอัตลักษณ์มีโทนสีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกโทนสีที่มีลักษณะโดดเด่นอันแสดงถึงความเป็นตัวตนของมหาวิทยาลัยราชภัฏมากที่สุด รวมทั้งมีความเป็นไทยและความเรียบง่ายพื้นถิ่นด้วย

ภาพที่ 5.9 ภาพแสดงที่มาของโทนสีที่ใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

โทนสีเทาเข้ม สีเทาอ่อน และสีน้ำตาล มาจากสีของดินแต่ละถิ่นที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะสีดินจะสีอะไร แต่ศาสตร์พระราชายังคงไว้จารึกในแผ่นดิน เปรียบดั่งนักศึกษาจากต่างถิ่นต่างภูมิภาคหรือมีฐานะทางสังคมต่างกัน เมื่อเข้ามาศึกษาความรู้ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยแล้วก็ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน ได้รับองค์ความรู้วิชาชั้นสูงเหมือนกัน และทั้งหมดทั้งมวลนั้นก็ล้วนแต่เป็นข้าราชการได้ฝ่าละลองธุลีพระบาทเช่นเดียวกัน โทนสีขาวมาจากสีของพระธาตุศรีสองรัก ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญและสักขีพยานแห่งมิตรภาพของจังหวัดเลย และมาจากสีของดอกจันทน์ผา ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และโทนสีฟ้า ชมพู มาจากสีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กระบวนการในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน

หลังจากได้อุปกรณ์ประกอบทางอัตลักษณ์ในด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกลักษณะเด่นของอัตลักษณ์นั้น เพื่อนำมาใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับงานออกแบบสภาพแวดล้อมภายในให้มากที่สุดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ภาษาเลย

ภาษาของคนจังหวัดเลยมีสำเนียงภาษาแตกต่างจากของคนจังหวัดอื่นทางภาคอีสาน เพราะกลุ่มคนที่อาศัยปัจจุบัน อพยพเคลื่อนย้ายมาจากเมืองหลวงพระบางแห่งอาณาจักรล้านช้าง ต่อมาต้นพุทธศตวรรษที่ 23 ชาวหลวงพระบางและชาวเมืองบริเวณใกล้เคียงที่อพยพมาเมืองเลยได้นำวัฒนธรรมด้านภาษาอีสานถิ่นอื่นเข้ามาด้วย โดยภาษาเลยนั้นจัดอยู่ในกลุ่มหลวงพระบาง อันประกอบด้วยภาษาเมืองแก่นท้าว ภาษาอำเภอด่านซ้าย และภาษาอำเภอเมืองเลย ดังนั้น สำเนียงพูดของชาวไทเลยจึงมีลักษณะการพูดเหมือนชาวหลวงพระบาง แต่บางพยางค์ออกเป็นเสียงสูงคล้ายสำเนียงพูดของชาวปักข์ได้ จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนเมือง คนในวังสะพุงจะพูดเสียงท้วนกว่าชาวเลยถิ่นอื่น ส่วนในภาษาเขียน(ตัวเขียน) ประเภทลายลักษณ์มีบันทึกอักษรลงบนวัตถุจำพวกใบลานด้วยอักษรธรรมล้านช้างหรือตัวธรรม มีลักษณะรูปร่างคล้ายคลึงกับอักษรพื้นเมืองในภาคเหนือมากจนเกือบจะเป็นอักษรชนิดเดียวกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างรูปแบบตัวอักษรที่มีลักษณะเฉพาะ(ภาคผนวก ข หน้า 88 ภาพที่ 1 แบบร่างอักษรประดิษฐ์) เพื่อใช้ในงานออกแบบสภาพแวดล้อมภายในให้มีความเป็นท้องถิ่น โดยนำเอาลักษณะเด่นของอักษรธรรมล้านช้างเป็นต้นแบบ เช่น ตัวอักษรอ้วนกลม ปลายหางตัวด ซึ่งจะใช้เป็นป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายชื่อร้านค้า รวมถึงป้ายอื่นๆ ภายในอาคาร

ภาพที่ 5.10 การดัดแปลงพยัญชนะไทยตามลักษณะอักษรธรรมล้านช้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ศิลปะประเพณีของชาวไทยเลย

ศิลปะประเพณีของชาวไทยเลยอย่างหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยู้งักกันแพร่หลาย ถ่ายทอดผ่านการละเล่นผีตาโขน ซึ่งการละเล่นผีตาโขน เป็นส่วนหนึ่งในงานประเพณี“งานบุญหลวง” หรือ “บุญผะเหวด” มีความเกี่ยวข้องกับงานบุญพระเวส(บุญผะเหวด)หรือเทศน์มหาชาติประจำปี พระธาตุศรีสองรักและบุญบังไฟจัดรวมเป็นงานบุญเดียวกัน ตามความเชื่อประเพณีผีตาโขนจัดขึ้นเพื่อบวงสรวงบูชาดวงวิญญาณบรรพชนที่เสียชีวิตไปแล้วและกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองบ้านเมือง ดลบันดาลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์หรือความหายนาก็ได้

และที่เป็นจุดเด่นอันเป็นที่จดจำของผู้พบเห็นมากที่สุด คือ หน้ากากผีโขน ลวดลายบนหน้ากากไม่มีแบบมาตรฐาน ตามแต่ความชอบและจินตนาการของช่างวาด ในสมัยก่อนหน้ากากผีตาโขนจะมีวาดเพียงลายเส้นแบบง่าย พอให้เห็นเป็นรูปหน้า คือ มีเส้นขอบตา ปาก ฟัน ไข่สี 2-3 สี ปัจจุบันหน้ากากผีตาโขนมีลวดลายสวยงามและมีสีสันมากขึ้น ช่างวาดส่วนมากมักใช้ลายไทย ลายกนกเปลว ลายขมวดกันหอย

ดังนั้น ในงานออกแบบสภาพแวดล้อมภายในนี้ ผู้วิจัยจึงนำลวดลายดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ (ภาคผนวก ข หน้า 88 ภาพที่ 2 แบบร่างลายผีตาโขน) คือ มีเส้นโค้งคลื่นไหลไปหายอดแล้วขมวดปลายดวงตาเรียวยาว และยังคงลายจักสานของฮวดหนึ่งข้ามเหนียวกับลายผ้าขาม้า ซึ่งจะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตกแต่งผนังอาคารให้มีความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น

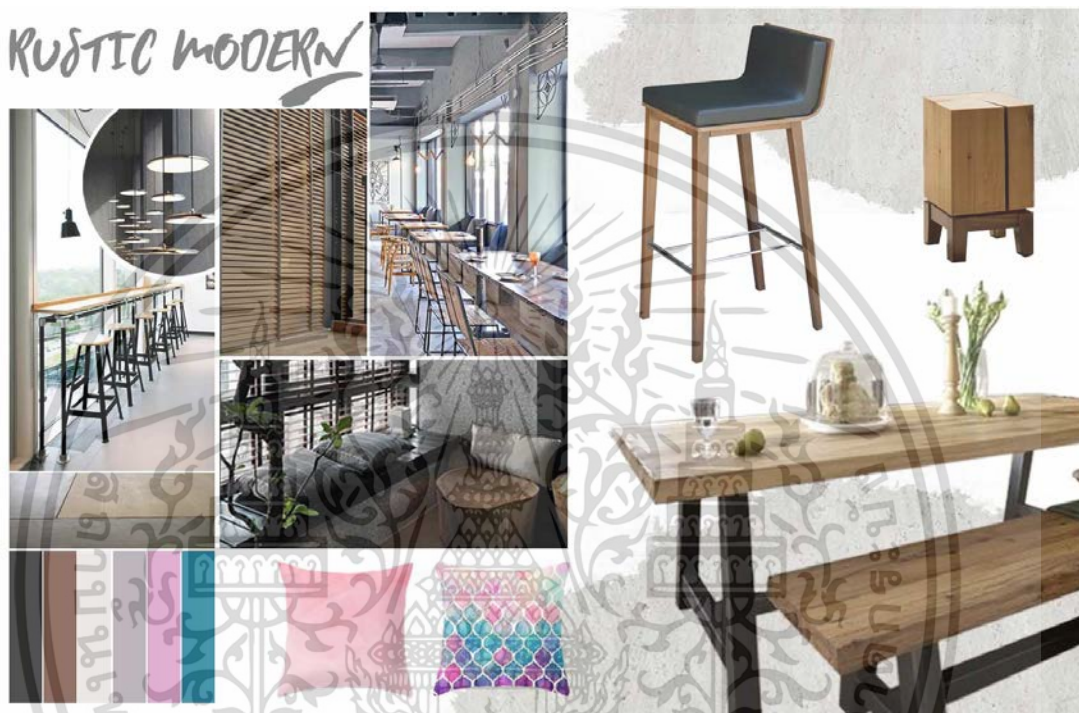

ภาพที่ 5.11 ลวดลายผีตาโขนที่ประยุกต์จากแบบพื้นถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Concept Design

แนวทางการออกแบบจะอยู่ภายใต้ Concept Design คือ “Local University” ตามวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล”

ภาพที่ 5.12 Mood Board Design

การจัดพื้นที่(Space Planning) ในแนวคิด “Local University” จะแบ่งตามพฤติกรรมของผู้ใช้งาน คือ ส่วนรับประทานอาหาร ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนพบปะพูดคุย ซึ่งแต่ละส่วนพื้นที่จะมีรูปแบบผนังอาคาร ดวงไฟ และเครื่องเรือนที่ต่างกัน ดังนี้

- ส่วนรับประทานอาหาร

ใช้ดวงไฟติดรางหลอด LED.220 V. ติดราง Track Light ให้แสงส่องสว่างทั่วถึง และปูพื้นด้วยไม้ลามิเนตเพื่อให้ความรู้สึกนุ่มนวล อบอุ่น ตามลักษณะของกลุ่มผู้ใช้งานที่รับประทานอาหารร่วมกัน และสนิทสนมกันเฉพาะกลุ่ม ซึ่งจะตัดกับความแข็งแรง เครื่องขรมของพื้นปูนขัดมันในส่วนอ่านหนังสือ กับส่วนพบปะพูดคุยกลุ่มเล็กที่ให้ความรู้สึกถึงอาณาเขตครอบครองส่วนบุคคล โดยมีรูปแบบเครื่องเรือนที่เรียบง่าย แข็งแรง มี 2 แบบ คือ โต๊ะ+ม้านั่งยาว ด้านบนทำจากไม้จริงทำสีธรรมชาติเคลือบด้าน ขาเป็นไม้ย้อมสีน้ำตาลเข้ม และโต๊ะ+เก้าอี้ รูปทรงสี่เหลี่ยมแบบง่าย 6 ตัว เพื่อให้ผู้ใช้งาน(ผู้หญิงที่ใส่กระโปรงแคบ)สะดวกในการลุก-นั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

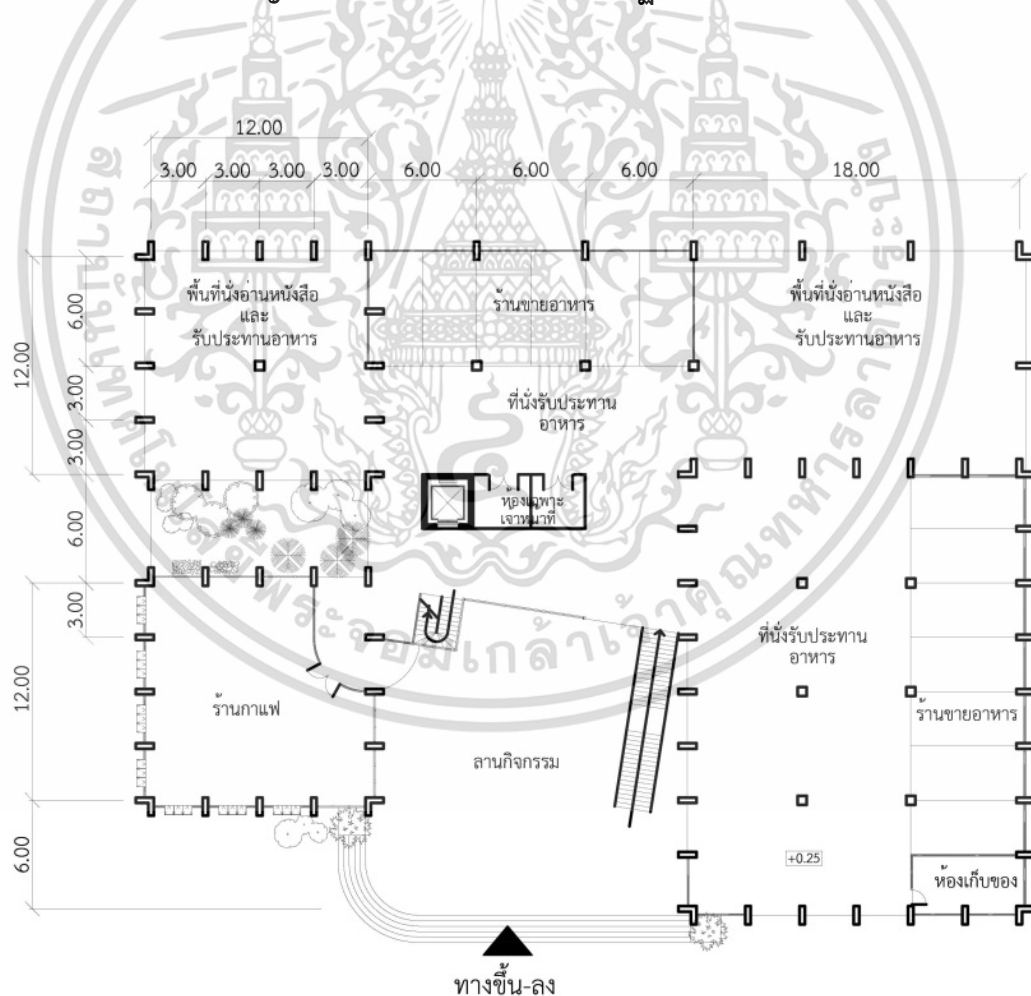
- ส่วนอ่านหนังสือ

ผนังบานกระจกใสเพื่อให้ความรู้สึกโปร่ง เพิ่มแสงสว่างจากธรรมชาติ และกันฝนสาด จัดพื้นที่ไว้ด้านทิศเหนือของอาคารเพื่อเลี้ยงแสงแดดและความร้อน ใช้โคมไฟห้อยแขวนจาก Track Light เพื่อลดระยะให้ต่ำลงและเพิ่มแสงส่องเฉพาะจุด เครื่องเรือน(Built-in)แบบติดผนัง ด้านบนทำจากไม้จริง ทำสีธรรมชาติเคลือบด้าน ขาเป็นเหล็กพ่นสีดำด้าน และมีเก้าอี้สตูลสูงเบาะพองน้ำหุ้มหนัง โครงเหล็กชุบโครเมียมมันเงา โดยภาพรวมให้ความรู้สึกแปลกใหม่ ทันสมัย ทั้งจากการออกแบบและวัสดุ

- ส่วนพบปะพูดคุย

ผนังบานระแนงไม้เทียมสีน้ำตาลเข้มแนวขวางสูงจรดเพดาน เลียนแบบลักษณะแคร่ไม้ไผ่ เพื่อให้ความรู้สึกพื้นถิ่น ใช้ดวงไฟดาวนไลท์(Downlight) แบบฝังฝ้า เครื่องเรือน(Built-in)แบบติดผนังหล่อปูนเปลือย ด้านบนบุทับด้วยไม้ลามิเนตเว้นระยะห่างเสาร่องให้คล้ายแคร่ไม้ไผ่

4. แผนผังของอาคารวิชาการ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

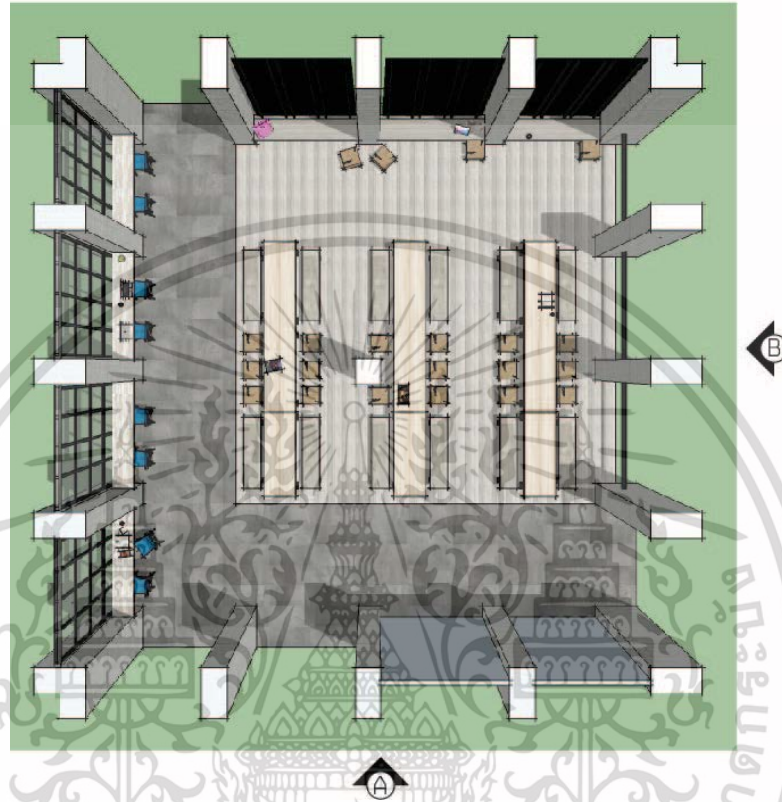

ภาพที่ 5.13 การจัด Space Planning ของอาคารวิชาการชั้น 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ทัศนียภาพของอาคารวิทยุการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

แสดงทัศนียภาพตามรูปด้านที่ได้กำหนดไว้ในผังการจัดวางเครื่องเรือน ดังต่อไปนี้

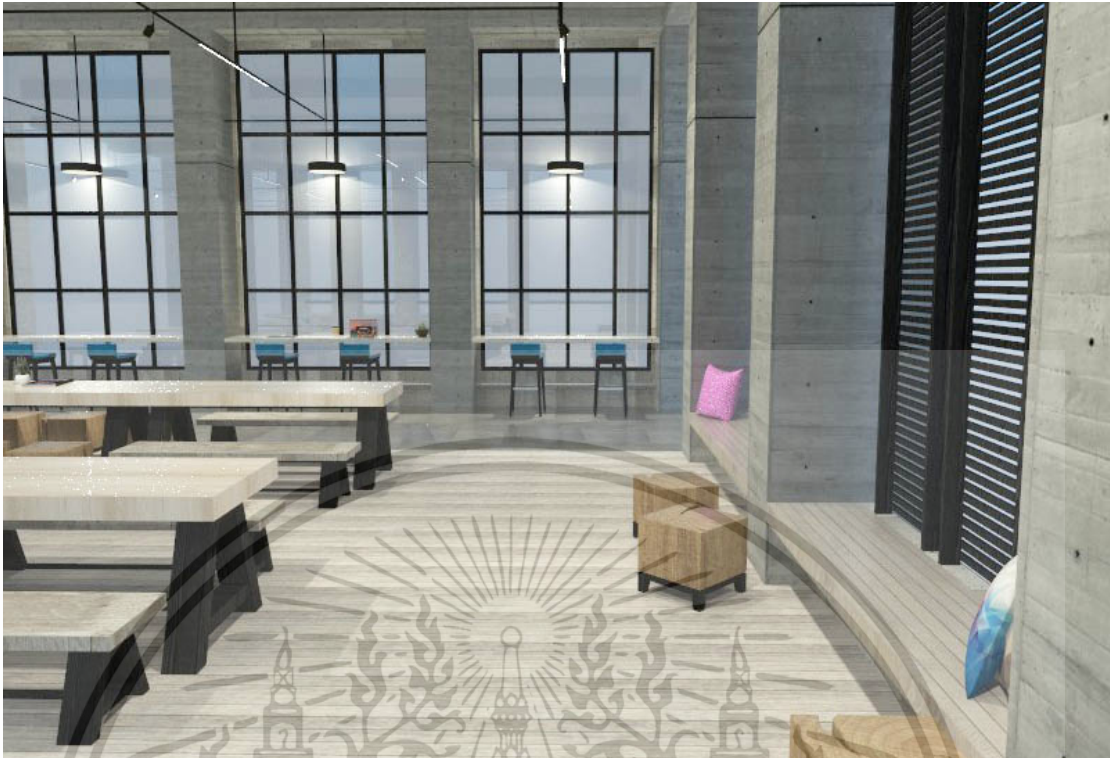

ภาพที่ 5.14 ผังการจัดวางเครื่องเรือน(ส่วนนั่งอ่านหนังสือ-รับประทานอาหาร-พบปะพูดคุย)

ภาพที่ 5.15 ทัศนียภาพด้าน A (ส่วนนั่งอ่านหนังสือ-รับประทานอาหาร-พบปะพูดคุย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต การค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

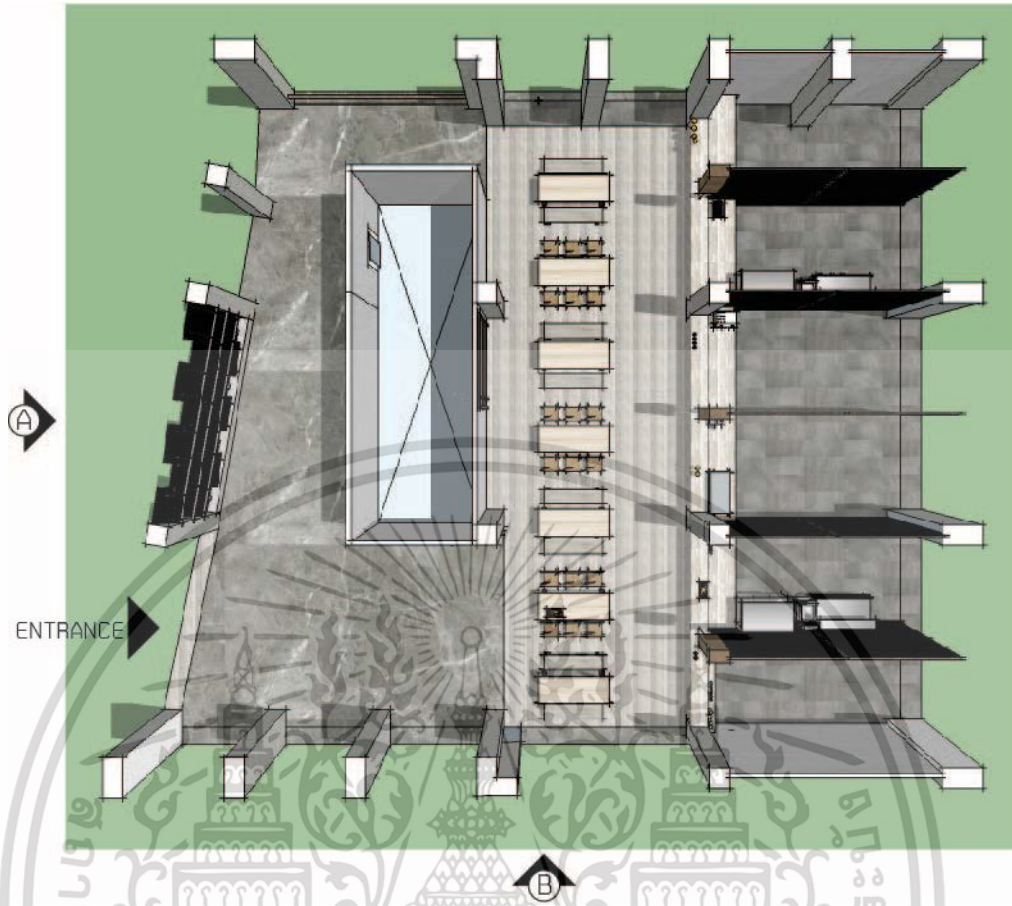

ภาพที่ 5.16 ทักษะภาพด้าน B ที่นั่งเฉพาะกลุ่ม

ภาพที่ 5.17 ทักษะภาพขยายที่นั่งเดี่ยวด้าน B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.18 ผังการจัดวางเครื่องเรือน(ส่วนร้านอาหาร-รับประทานอาหาร)

ภาพที่ 5.19 ทรรศนียภาพด้าน A (ด้านหน้าทางเข้าอาคาร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.20 ทศนิยมภาพด้าน B ที่นั่งกลุ่มและร้านขายอาหาร

ภาพที่ 5.21 ทศนิยมภาพ Graffiti บนผนัง (คำขวัญ จ.เลย - เมืองแห่งทะเลภูเขา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.22 ทักษะนียบภาพหน้าร้านอาหาร

ภาพที่ 5.23 ทักษะนียบภาพด้านหน้าทางเข้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ลักษณะทางองค์ประกอบในการออกแบบนั้น อย่างที่ทราบได้ว่าได้มาจากการค้นพบที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 4 ซึ่งได้มาจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันถึงคุณประโยชน์ของการนำข้อค้นพบไปใช้ในการออกแบบอันเป็นอัตลักษณ์ที่ทรงคุณค่า รวมทั้งการนำไปประยุกต์สู่แนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล ตามวิสัยทัศน์มหาวิทยาลัย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ทำการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 367 คน และบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 15 คน รวม 382 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ถึงลักษณะอันโดดเด่นของอัตลักษณ์นำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษา แต่ทั้งนี้อัตลักษณ์ที่ผู้วิจัยค้นพบเป็นมิตินามธรรม ผู้วิจัยจึงตีความมิตินามธรรมเป็นมิติรูปธรรมที่จับต้องได้ นำมาตัดทอนและแปรรูปสู่งานออกแบบภายใน

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ขององค์กร ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการออกแบบภายใน พฤติกรรมผู้ใช้งาน แพนผังอาคาร วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยและสภาพแวดล้อมภายในอาคารวิชาการ ซึ่งใช้เป็นขอบเขตพื้นที่ในออกแบบสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อให้ตอบสนองกิจกรรมการใช้งานและความต้องการในการใช้พื้นที่ของนักศึกษาและบุคลากร

กล่าวโดยสรุปแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในจะใช้แนวความคิดการออกแบบ คือ มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น(Local University) โดยแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสู่ผ่านทางวัสดุพื้นถิ่นและการออกแบบตกแต่งให้มีความทันสมัย ความเป็นสากล และการพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล ตามทัศนคติของผู้วิจัยอธิบายได้ว่า “เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในให้มีความสมัยใหม่ บนรากฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น เคารพคุณค่าต่อสิ่งที่มีอยู่เดิมและนำสิ่งนั้นมาประยุกต์ในการออกแบบให้สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมจับต้องสัมผัสได้และสมาชิกภายในองค์กรเกิดความเข้าใจต่ออัตลักษณ์นั้นร่วมกันอย่างแท้จริง”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อค้นพบ

1. การศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยทำให้ผู้วิจัยเห็นการเชื่อมโยงกันของสัญลักษณ์เชิงอำนาจระหว่างอำนาจรัฐกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนออกมาทางอัตลักษณ์ เช่น สำนักศิลปวัฒนธรรม รูปแบบอาคารมีลักษณะเป็นตึกคอนกรีต ดูเป็นทางการ ทว่าก็ใช้ฝีตาโชนมาผสมผสานเพื่อให้เกิดความกลมเกลียวของวัฒนธรรม เสือนักศึกษาใหม่ที่มีตราพระลัญจกรปักบนหน้าอกเสื้อ ด้านหลังพิมพ์ลายช่อดอกจันทน์ผาดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและด้านข้างเสื้อพิมพ์ลายหัวฝีตาโชน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดเลย จึงสรุปได้ว่าอำนาจรัฐกับอำนาจวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน จนเกิดเป็นอัตลักษณ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตัวมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่ทรงคุณค่า

2. จากการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารวิชาการ สามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล

ข้อเสนอแนะ

การสร้างอัตลักษณ์ในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง จำต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วนและเห็นถึงความสำคัญในอัตลักษณ์ สร้างความเป็นตัวตนขององค์กรให้เป็นหนึ่งเดียวและในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหารควรส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยแก่นักศึกษาและผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกให้รู้จัก เกิดความเชื่อมั่นในสถาบันตามค่านิยมที่ว่า “มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น”

2. จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษา อาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกคำถามการวิจัย ควรเป็นการระดมความคิดจากตัวแทนนักศึกษาแต่ละคณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บรรณานุกรม

- กิตติยา ศิริวงศ์. (2552). *ทัศนคติต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2559, จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มและเอกสารฉบับเต็มของเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ThaiLIS).
- จุฑาพรรธน์ ผดุงชีวิต. (2550). *วัฒนธรรมการสื่อสาร และอัตลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทน์ เพชรานนท์. (2545). *การออกแบบสภาพแวดล้อม*. ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมภายในสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชัยณรงค์ ชันผืนิก และ ชูเกียรติ โพนแก้ว. (2552). *การทำอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์โดยการมีส่วนร่วม*. ค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2559, จาก ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มและเอกสารฉบับเต็มของเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ThaiLIS).
- โชติวัฒน์ ปุณโณปลัมภ์. (2559). *อัตลักษณ์ในงานออกแบบ*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สวย
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2553). *วัฒนธรรมองค์กร: คุณค่าที่หาซื้อไม่ได้ แต่สร้างได้*. นนทบุรี: ไอดีซี พรีเมียร์.
- บุรดิเยอ, ปีแยร์. (2550). *เศรษฐกิจของทรัพย์สินเชิงสัญลักษณ์*. แปลโดย ชนิตา เสี่ยงมไพศาลสุข. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- อาจารย์ วิลัยปาน. (2553). *การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มุสตี ทิพทัส. (2530). *หลักการเบื้องต้นในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พิชัย สดภิบาล. (2540). *การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พรทิพย์ เรืองธรรม. (2556). *ทฤษฎีการออกแบบ*. นนทบุรี: อินทนิล.
- ร็อบบินส์, สตีเฟ่น. พี. (2548). *พฤติกรรมองค์กร*. แปลโดย รังสรรค์ ประเสริฐศรี. กรุงเทพมหานคร: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม(ต่อ)

- สุชีพ วรรณสุด. (2552). *แนวคิดอัตลักษณ์ Identity*. ค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2559, จาก <http://sucheepost.blogspot.com/2009/05/identity.html>
- สุพานี สฤณวานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*(พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สมิตรา ศรีวิบูลย์. (2547). *การออกแบบอัตลักษณ์: Corporate Identity* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: คอร์ฟังก์ชั่น.
- สุรกันต์ รวยสูงเนิน.(2550). *การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในขั้นพื้นฐาน*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรศักดิ์ กังขา. (2547). *การวิเคราะห์กระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรม*. ภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุรสิทธิ์ เวทย์ประสิทธิ์. (2555). *การศึกษอัตลักษณ์ของพระบรมธาตุนครศรีธรรมราชเพื่อออกแบบสภาวะแวดล้อมภายในอาคารอาศรมวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบภายใน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ind, N. (2000). *The Corporate Brand*. NYU Press.
- Nailya, G. B., Yuliya, N. G., & Oksana, V. (2015). University management: from successful corporate culture to effective university branding. *Procedia Economics and Finance*, 26, 764 – 768.
- Martina, P., Alzbeta, B., & Erika, S. (2015). The Importance of Corporate Identity in Water Transportation Company. *Procedia Economics and Finance*, 26, 286 – 291.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่.....

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย ประกอบการศึกษาอัตลักษณ์ขององค์กรเพื่อการออกแบบ

สภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ของนางสาวนาถยา พลชา หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. การเก็บข้อมูลมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบอัตลักษณ์^[1]ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขอบเขตงานวิจัยอยู่ใน “มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” เท่านั้น
2. คำตอบของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านเพื่อสรุปผลการวิจัยเท่านั้น
3. ข้อมูลที่ตรงกับความจริงและสมบูรณ์ช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง
4. ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างรอบคอบให้ครบทุกข้อ

อัตลักษณ์^[1] (Identity) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีจำนวน 3 หน้า

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทัศนคติผู้ให้ข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีจำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และข้อ เสนอแนะอื่นๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Question) มีจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้ข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีจำนวน 4 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทัศนคติผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นอย่างไร โดยทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวเลขในช่องตัวเลือกเพียงข้อละ 1 แห่งเท่านั้น

ตัวอย่าง

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
A. ตราพระลัญจกรเป็นเครื่องหมายสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	⑤	4	3	2	1
B. ฟีดาโชนเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	5	4	3	②	1

ในข้อ A. ถ้าท่านเลือกทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบ 5 แสดงว่า ท่านมีความคิดเห็นว่า ตราพระลัญจกรเป็นเครื่องหมายสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอยู่ในระดับมากที่สุด

ในข้อ B. ถ้าท่านเลือกทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบ 2 แสดงว่า ท่านมีความคิดเห็นว่า ฟีดาโชนเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เกณฑ์ด้านประวัติความเป็นมาขององค์กร					
1.1 คำว่า “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” คุณคิดว่าสะท้อนความเป็น มรภ.ล.	5	4	3	2	1
1.2 คำว่า “มหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งการเรียนรู้ พัฒนาท้องถิ่นสู่สากล” คุณคิดว่าสะท้อนความเป็น มรภ.ล.	5	4	3	2	1
1.3 คำว่า “ทุ่งชุมทอง” คุณคิดว่าสะท้อนความเป็น มรภ.ล.	5	4	3	2	1
2. เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม					
2.1 อาคารศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย หลังคาทรงจั่ว กั้นสาทรอบด้านและมีบันไดด้านหน้า คุณคิดว่าเป็นอาคารที่มีรูปแบบเฉพาะของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
2.2 อาคารวิทยุการ หลังคาทรงมะนิลา มีบันไดด้านนอกทอดยาวขึ้น 2 คุณคิดว่า เป็นอาคารที่มีรูปแบบเฉพาะของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
2.3 ความเป็นท้องถิ่นไทยเลย คุณคิดว่าเป็นลักษณะเฉพาะของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
3. เกณฑ์ด้านสัญลักษณ์					
3.1 ตราพระลัญจกร เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงตัวตนของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
3.2 ต้นจันทน์ผา เป็นต้นไม้ที่บ่งบอกถึงตัวตนของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
3.3 สีฟ้า-ชมพู เป็นสีที่บ่งบอกถึงตัวตนของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.4 ศาลเจ้าปู่ เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงตัวตนของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
4. เกณฑ์ด้านประเพณีและวัฒนธรรม					
4.1 พิธีอัญเชิญตราพระราชลัญจกรและถวายสัตย์ปฏิญาณตน เป็นประเพณีประจำปีที่สำคัญของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
4.2 กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมพื้นถิ่นของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1
4.3 ไทราชภัฏเลยบันเทิงศิลป์ เป็นตัวแทนทางศิลปวัฒนธรรมของ มรภ.ล.	5	4	3	2	1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. คุณคิดว่าอะไรที่แสดงถึง “ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” มากที่สุด (เช่น ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ สัญลักษณ์ เป็นต้น)

.....

.....

.....

2. อาคารใดในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่คุณคิดว่ามีค่ามากที่สุดและทรงคุณค่ามากที่สุด และเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมีชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการที่เป็นที่รู้จักกันในมหาวิทยาลัยหรือไม่ ถ้ามี ชื่อว่าอะไร

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่ออัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อาชีพ

1) นักศึกษา 2) อาจารย์ 3) บุคลากรและเจ้าหน้าที่

3. หน่วยงานสังกัด

1) คณะครุศาสตร์ 4) คณะวิทยาการจัดการ
 2) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 5) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 3) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 6) อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เรื่องการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้อมูลสำหรับการศึกษาลงพื้นที่จริง สัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....

สถานภาพทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....

ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ.....

มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษา.....

พื้นเพถิ่นที่อยู่.....

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของงานวิจัย

คำถาม	ความคิดเห็น
ความภาคภูมิใจใน มรภ.ล. คืออะไร	
จุดแข็งของ มรภ.ล.	
คนใน มรภ.ล. เรียกตัวเองว่าอย่างไร (ม.ทุ่งชุมทอง... ชื่อเล่น ฯลฯ)	
สภาพสังคมระหว่างอาจารย์- นักศึกษาเป็นอย่างไร	
อาคารที่สำคัญเสมือนเป็นจุดศูนย์ รวมของ มรภ.ล.	
Meaning สีฟ้า-ชมพู (สีประจำ)	
Meaning ต้นจันทน์ (ต้นไม้ประจำ)	
ความเชื่อ ตำนาน เรื่องเล่า	
ประเพณีหรือกิจกรรมที่สำคัญที่ แตกต่างจาก มรภ.อื่นๆ	
นิยามความเป็น มรภ.ล. (คำสั้นๆ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่.....

แบบสัมภาษณ์เรื่องการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ กลุ่มบุคคลทั่วไป(ศิษย์เก่า)

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....เวลา..... เบอร์โทรติดต่อ.....

สถานภาพทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....ปี

อาชีพ.....

จบปีการศึกษา.....รุ่นที่.....

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของงานวิจัย

1. คุณคิดว่าอะไรหรือสิ่งใดที่แสดงถึง“ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” มากที่สุด มีอะไรบ้าง
(เช่น ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี สัญลักษณ์ เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. บรรยายภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในช่วงที่คุณกำลังศึกษาอยู่มีลักษณะอย่างไร
(เช่น ระเบียบวินัยเคร่งครัด ครู-นักศึกษาเป็นกันเอง)

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นมหาวิทยาลัยประจำจังหวัด คุณนึกถึงวัสดุ พื้นผิว หรือลวดลาย ที่แสดงความเป็นท้องถิ่นภายในงานออกแบบตกแต่งอาคารหรือไม่ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ถ้าสีคือตัวแทนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย คุณนึกถึงสีอะไรเป็นอันดับแรก เพราะอะไร

.....

.....

.....

5. นิยามความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตามความคิดของคุณ สั้นๆ 1 ประโยค

.....

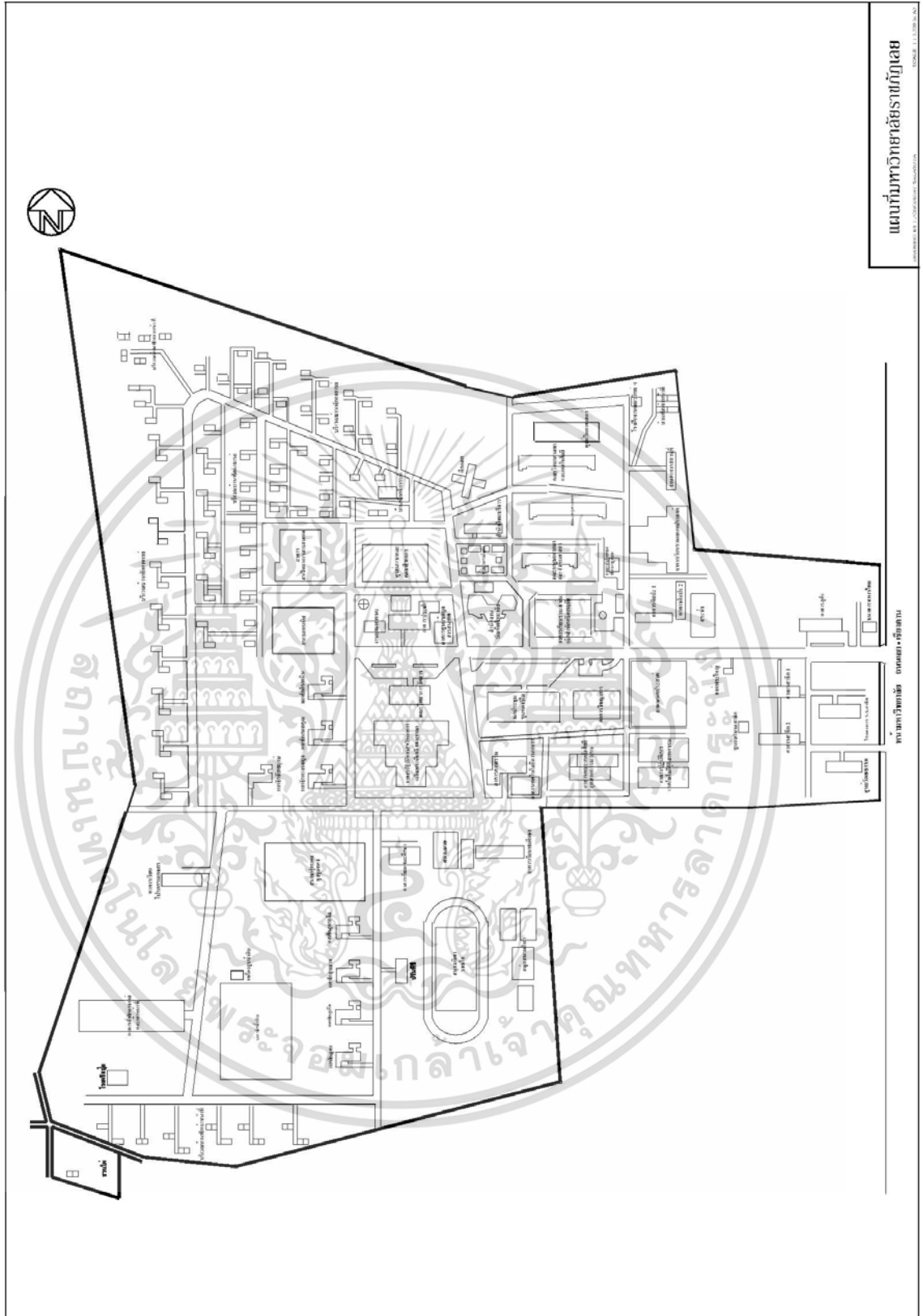
.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 แผนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

(ที่มา คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 ด้านหน้าอาคารวิชาการศึกษา
(ถ่ายเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560)

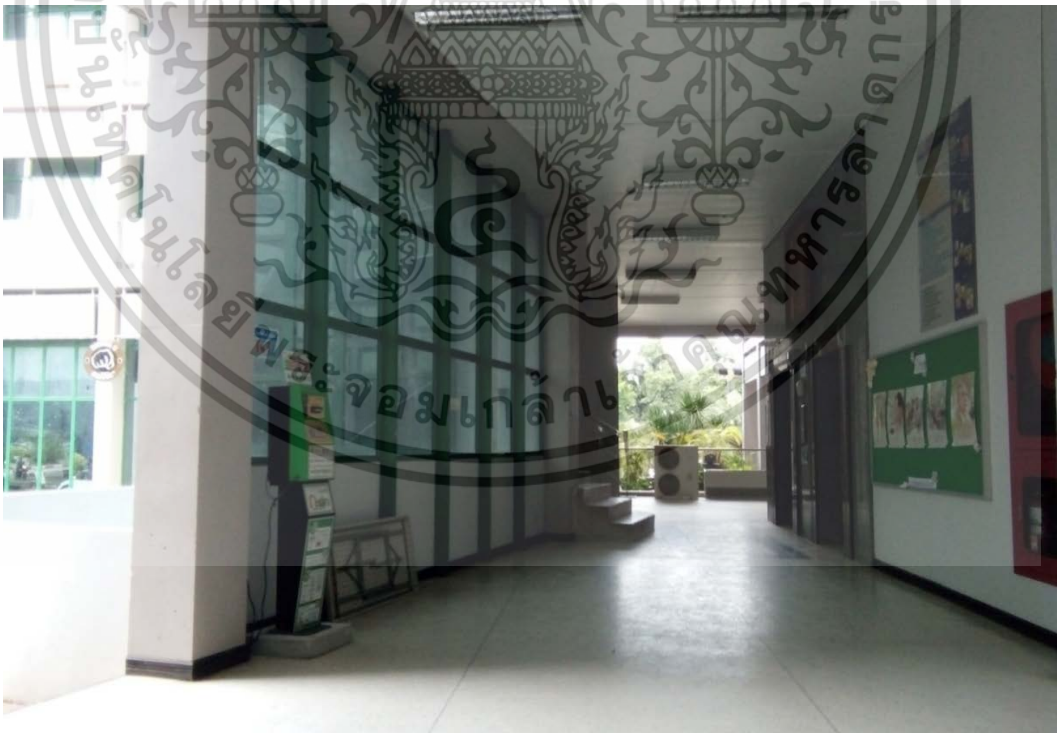
ภาพที่ 5 กิจกรรมการใช้พื้นที่อาคารวิชาการศึกษาและรูปแบบดวงไฟติดเพดาน

(ถ่ายเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 รูปแบบร้านขายอาหารและรูปแบบเครื่องเรือน
(ถ่ายเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560)

ภาพที่ 7 โถงทางเดินและบอร์ดประชาสัมพันธ์
(ถ่ายเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2560)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวนาถยา พลชา
วัน เดือน ปีเกิด	22 สิงหาคม พ.ศ.2530
ที่อยู่	151 หมู่ 6 ต.เขาหลวง อ.วังสะพุง จ.เลย 42130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรีสงครามวิทยา
พ.ศ. 2548	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีสงครามวิทยา
พ.ศ. 2552	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552	บริษัทเมืองเลยบุ๊กโฮม ตำแหน่ง : กราฟฟิคดีไซน์ มีหน้าที่ออกแบบโฆษณา ประสานงาน กิจกรรมส่งเสริมการตลาด
พ.ศ. 2553	วังสะพุงอิงค์เจ็ท ตำแหน่ง : กราฟฟิคดีไซน์ มีหน้าที่ออกแบบแผ่นป้ายโฆษณา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้